

**Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s.
České Budějovice**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Vliv přechodných opatření na trhu práce a služby
EURES v EU/EHP, na volný pohyb pracovních sil,
se zaměřením na příhraniční region ČR - Rakousko**

Autor práce: *Petra Housková*

Studijní obor: *Regionální studia*

Forma studia: *Kombinované studium*

Vedoucí práce: *Ing. Libor Šimánek, Ing. Ladislav Skořepa, Ph.D.*

Katedra: *Katedra evropských studií a veřejné správy*

2009

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Vliv přechodných opatření na trhu práce a služby EURES v EU/EHP, na volný pohyb pracovních sil, se zaměřením na příhraniční region ČR – Rakousko* vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

Souhlasím, aby má práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna ke studijním účelům.

Petra Housková

Děkuji Ing. Liboru Šimánkovi, za cenné rady, připomínky a odborné vedení při vypracování bakalářské práce.

OBSAH:

1	ÚVOD.....	6
2	LITERÁRNÍ REŠERŠE.....	8
2.1	Evropská unie.....	8
2.1.1	Vznik Evropské unie.....	8
2.1.2	Pilíře Evropské unie.....	8
2.1.3	Instituce Evropské unie.....	9
2.1.4	Vstup ČR do Evropské unie.....	10
2.1.5	Občanství Evropské unie.....	11
2.1.6	Práva občanů Evropské unie.....	11
2.1.7	Evropský sociální fond (ESF).....	13
2.2	Trh práce.....	14
2.2.1	Charakteristika trhu práce.....	14
2.2.2	Nedokonalosti na trhu práce.....	14
2.3	Nezaměstnanost.....	16
2.3.1	Charakteristika nezaměstnanosti.....	16
2.3.2	Druhy nezaměstnanosti.....	16
2.3.3	Hlavní důvody vzniku nezaměstnanosti.....	17
2.3.4	Důsledky nezaměstnanosti.....	17
2.3.5	Snižování nezaměstnanosti.....	18
2.3.6	Řešení nezaměstnanosti v EU.....	18
2.4	Zaměstnanost.....	19
2.4.1	Státní politika zaměstnanosti.....	19
2.5	Volný pohyb osob.....	20
2.5.1	Omezení volného pohybu osob.....	21
2.5.2	Zákaz diskriminace.....	21
2.5.3	Migrující pracovník.....	22
2.5.4	Sociální zabezpečení.....	22
2.5.5	Vzájemné uznávání kvalifikací.....	24
2.6	EURES – Evropské služby zaměstnanosti.....	25
2.6.1	Služba EURES v EU.....	25
2.6.2	Služba EURES v České republice.....	25
2.6.3	Návštěvnost stránek EURES.....	26
2.7	Zaměstnání v EU.....	26
2.7.1	Přechodná období.....	26
2.7.2	Pracovní povolení.....	27
2.7.3	Přechodná opatření uplatňovaná EU/EHP a Švýcarskem vůči občanům ČR.....	28
2.8	Základní informace o České republice.....	29
2.8.1	Politický systém.....	29
2.8.2	Administrativní rozdělení.....	30
2.8.3	Ekonomika.....	30
2.8.4	Obyvatelstvo.....	31
2.9	Základní informace o Rakousku.....	32
2.9.1	Politický systém.....	32
2.9.2	Administrativní rozdělení.....	33
2.9.3	Ekonomika.....	33
2.9.4	Obyvatelstvo.....	34

2.9.5	Práce v Rakousku.....	34
2.9.6	Získání pracovního povolení.....	35
2.9.7	Bilaterální dohody České republiky.....	37
3	METODICKÝ POSTUP.....	38
3.1	Cíl bakalářské práce.....	38
3.2	Pracovní postup.....	38
3.2.1	Informace získané na Českém statistickém úřadě a v síti EURES.....	38
3.2.3	Zpracování dat.....	38
4	VÝSLEDKY PRÁCE.....	39
4.1	Počet cizinců v ČR.....	39
4.2	Zahraniční a vnitřní migrace.....	40
4.3	Zaměstnanost cizinců.....	41
4.4	Počet cizinců zaměstnaných na území ČR dle jednotlivých zemí.....	42
4.5	Vývoj počtu zaměstnaných cizinců v České republice.....	43
4.6	Míra dlouhodobé nezaměstnanosti v zemích EU.....	44
4.7	Nezaměstnanost v ČR podle krajů.....	45
4.8	Nezaměstnanost v Rakousku podle spolkových zemí.....	46
4.9	Občané EU pracující v ČR vs. Občané ČR pracující v EU.....	47
4.10	Vliv hospodářské krize na propouštění zahraničních pracovníků (situace v okrese České Budějovice).....	47
4.10.1	Cizinci pobývající v okrese České Budějovice.....	47
4.10.2	Bezpečnostní situace v regionu.....	48
4.10.3	Aktuální situace v oblasti propouštění zahraničních pracovníků v regionu.....	49
4.10.4	Nárůst zátěže pro sociální systém.....	49
4.10.5	Spolupráce orgánů státní správy, kontrolní činnost.....	49
4.10.6	Prognózy vývoje v oblasti propouštění zahraničních pracovníků v regionu.....	50
4.10.7	Zájem cizinců o možnost návratu do vlasti.....	50
5	ZÁVĚR.....	51
6	PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY.....	52
7	SEZNAM ZKRATEK.....	53
8	ABSTRAKT.....	54
9	ABSTRACT.....	55
10	PŘÍLOHY.....	56

1. ÚVOD

Občanům České republiky se vstupem naší země do EU dne 1.5.2004 otevřel přístup na pracovní trh v členských zemích EU. Tím se jim naskytla velká možnost uplatnit se na trhu práce v zahraničí.

Třicetiletá historie úspěšného rozšiřování prokázala úspěšnost velkolepého projektu sjednocení evropského kontinentu a poukázala na výhody připojení se k stávajícím členským zemím Evropské unie. Česká republika vstoupila do Evropské unie společně s Estonskem, Kypr, Litvou, Lotyšskem, Maďarskem, Maltou, Polskem, Slovenskem a Slovinskem s cílem zvýšit životní úroveň obyvatel a zapojit se do procesu rozhodování o budoucnosti Evropy.

Na základě nedostatečných a zkreslených informací o Evropské unii a pracovním právu v jednotlivých členských zemích, vznikla síť EURES (EUROpean Employment Services/ Evropské služby zaměstnanosti), která má za úkol napomáhat občanům při hledání práce v zahraničí, uplatňování práv týkajících se pracovního poměru a napomáhá celkové informovanosti obyvatel o možnostech práce v Evropské unii. EURES v České republice je součástí celoevropské sítě EURES, kterou zřídila Evropská komise v roce 1993 a která koordinuje její aktivity. Součástí sítě EURES jsou členské státy Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru a Švýcarsko.

Evropská unie má v současné době 27 členských států s cca 495 miliony obyvatel. Z celkového počtu (44) evropských zemí je tedy již více než polovina z nich součástí Evropské unie. Velký počet členských států a jejich rozmanitost nabízí lákavou příležitost jak získat nové a užitečné zkušenosti, zajímavé výdělků, nové přátele a poznat novou zemi a její kulturu. Vycestování za prací do jiné země nabízí v neposlední řadě neocenitelnou šanci zdokonalit se v cizím jazyce. Zkušenost se zaměstnáním v jiné zemi je přitažlivá zejména pro mladé lidi, kteří zatím nemají vlastní rodinu.

Pokud lidé uvažující o vycestování za prací do zahraničí plánují vybudování své kariéry v cizí zemi, popř. uvažují o tom usadit se v zahraničí na trvalo, vyhledávají spíše kvalifikované pozice, které odpovídají jejich odbornému vzdělání. Jsou-li hlavním motivem pro práci v zahraničí zejména peníze, zdokonalení se v jazyce, poznání nové země a kultury, volí zájemci zejména pomocné a sezónní práce. Samostatnou kapitolou

jsou vysokoškolští studenti, kteří odjíždějí především za účelem výměnného pobytu nebo pracovní stáže.

Cílem této práce je analýza trhu práce v zemích Evropské unie, se zaměřením na Českou republiku a Rakousko.

2. LITERÁRNÍ REŠERŠE

2.1 Evropská unie

2.1.1 Vznik Evropské unie

Prvotním impulsem pro sjednocování západní Evropy byla zkušenost ze dvou světových válek a snaha o odstranění jejich ekonomických příčin. Šlo hlavně o nalezení způsobu, jak opustit soupeření velkých zemí a nahradit ho spoluprací. Dalším významným faktorem byl vznik bipolárního světa se dvěma velmocemi – Spojenými státy americkými a Sovětským svazem. Výsledkem toho bylo založení integračních organizací, které šly za rámec dosavadní mezinárodní spolupráce.¹ Tyto struktury byly postupně doplňovány. V roce 1986 byl podepsán Jednotný evropský akt,² v roce 1992 Smlouva o Evropské unii.³

2.1.2 Pilíře Evropské unie

Maastrichtská smlouva definovala tzv. „Maastrichtský chrám“ – symbolickou stavbu o třech pilířích.

První pilíř tvoří tři původní společenství (Euratom, Evropské společenství uhlí a oceli, Evropské hospodářské společenství) a obecně veškeré evropské instituce. Cíle prvního pilíře jsou hospodářská a měnová unie, společný trh, společná průmyslová, daňová a kulturní politika, regionální a sociální fondy, výzkum a technologický rozvoj. Prostředky k jejich dosažení představují právní akty, nařízení, směrnice, doporučení a rozhodnutí.

¹ Evropské společenství uhlí a oceli (1951), Evropské hospodářské společenství a Evropské společenství pro atomovou energii (1957), Evropské sdružení volného obchodu.

² mezinárodní smlouva uzavřená mezi členskými státy Evropských společenství, která představuje první zásadní revizi smluv o založení všech tří společenství.

³ Smlouva o Evropské unii byla podepsána v Maastrichtu 7. února 1992 a vstoupila v platnost 1. listopadu 1993. Maastrichtská smlouva změnila název Evropského společenství na „Evropskou unii“. Zavedla rovněž nové formy spolupráce vlád členských zemí - například v oblasti obrany a v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí.

Druhý pilíř tvoří společná zahraniční politika, společná obranná politika a společná bezpečnost. Cíle tohoto pilíře jsou: bezpečnost, lidská práva, demokracie, právní stát a mír. Prostředky k jejich dosažení jsou společné postoje a společné akce členských zemí.

Třetí pilíř tvoří justice a vnitřní politika. Cíle tohoto pilíře jsou volný pohyb osob, spolupráce při udělování azylu, v imigrační politice, celní politice, právu, v boji proti drogám, mezinárodní kriminalitě a terorismu, spolupráce v občanských a trestních záležitostech. Prostředky k jejich dosažení jsou společné postoje v těchto záležitostech, mezinárodní smlouvy a Europol (Evropský policejní úřad sídlící v Haagu).

2.1.3 Instituce Evropské unie

Evropská komise je výkonným orgánem Evropské unie, řídí společné politiky, provádí rozpočet a spravuje administrativu. Evropská komise je odpovědná jak za předkládání, tak za prosazování společných politik a zároveň dohlíží na jejich praktické plnění s tím, že má právo udělovat sankce za jejich neplnění. Mezi pravomoci Evropské komise, které jsou na ni delegované buď smlouvami, nebo Radou ministrů, patří především: přijímání regulačních opatření pro plnění smluv, které se poté, co jsou schváleny Radou ministrů, zavádějí do různých politik Společenství, aplikace směrnic vyplývající ze smluv, v konkrétních případech ve vztahu k národním vládám, podnikatelským subjektům nebo soukromým osobám, dohled na společné fondy jako jsou Evropský sociální fond, Evropský zemědělský rozvojový a záruční fond, Evropský fond regionálního rozvoje, Evropský rozvojový fond a Fond soudržnosti. Komise zastupuje Evropskou unii navenek v jednání např. s WTO⁴ či OECD⁵.

Evropský parlament je jedinou mezinárodní institucí, jejíž členové jsou voleni přímým všeobecným hlasováním. Je největším mnohonárodnostním parlamentem na světě, vyjadřuje společnou vůli 495 milionů občanů Evropy. Hlavním úkolem parlamentu je vypracování, úpravy a přijímání evropských zákonů, demokratická kontrola a návrhy pro politiku směřující k upevnování EU. Tři základní pravomoci Parlamentu jsou: zákonodárná, rozpočtová a kontrolní nad výkonnými orgány. Funkční období parlamentu je pětileté. Sídlem parlamentu je Štrasburk, některá zasedání se však konají v Bruselu. Sekretariát Evropského parlamentu sídlí v Lucemburku.

⁴ World Trade Organization – Světová obchodní organizace

⁵ Organization for Economic Cooperation and Development – Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj

Evropská rada sdružuje hlavy států nebo předsedy vlád členských zemí, kterým pomáhají také ministři zahraničí. Jejím členem je i předseda Evropské komise. Schází se nejméně dvakrát ročně v hlavním městě země, která právě předsedá EU, aby definovala globální politickou orientaci EU a v rámci evropské politické spolupráce konsultovala aktuální mezinárodní problémy. Evropskou radu lze označit jako nejvyšší politický orgán Evropské unie.

Rada ministrů je orgánem, který zajišťuje celkovou koordinaci aktivit Evropského společenství. Zodpovídá za mezivládní spolupráci v zahraničí, v bezpečnostní politice, právu a vnitřních záležitostech. Rada ministrů je rozhodovacím orgánem Evropské unie. Členské státy jsou v Radě zastoupeny prostřednictvím zástupců svých vlád.

Evropský soudní dvůr je vrcholným právním orgánem Evropských společenství, interpretuje články Smlouvy o EU a z ní odvozenou sekundární legislativu. Evropský soudní dvůr je složen z 15 soudců a osmi generálních advokátů, kteří jsou jmenováni společnou dohodou vlád členských států Evropské unie na dobu šesti let. Evropský soudní dvůr rozhoduje podle většinového principu a sám se přitom řídí vlastním výkladem práva a spravedlnosti. Jednotliví soudci jsou v průběhu funkčního období neodvolatelní. Jednání jsou neveřejná. Evropský soudní dvůr je tedy nadstátní orgán oproštěný od zájmů členských států.⁶

2.1.4 Vstup České republiky do Evropské unie

Česká republika začala o členství v Evropské unii usilovat na samém začátku 90. let. Do ekonomické a společenské transformace ze socialisticky řízené společnosti ke společnosti demokratické proto byly průběžně zapojovány také reformy vyžadované k budoucímu členství v Unii.

O členství požádala Česká republika v roce 1996, o rok později se dočkala prvního hodnocení Evropské komise týkající se připravenosti zapojit se do fungování Evropské unie. Dokument pozitivně hodnotil stabilní instituce, právní stát, úroveň lidských práv a fungující tržní ekonomiku včetně připravenosti odolávat tlakům evropského trhu. Na

⁶ Potluka, O. a kol. *Průvodce strukturálními fondy Evropské unie*, Praha: Institut pro strukturální politiku, o.p.s., 2003, Evropská integrace a Evropská unie, s. 9 -15

základě hodnocení byla Česká republika společně s 10 dalšími kandidáty oficiálně přizvána ke vstupu do Unie.

Od roku 1998 začal probíhat tzv. screening⁷ a také samotná přístupová jednání. Ta probíhala až do prosince 2002, kdy byly na zasedání v Kodani všechny vyjednávací kapitoly uzavřeny a nastavena přechodná období, která měla novým členům umožnit hladší začlenění v prvních letech.

Česká republika společně s 9 dalšími kandidátskými zeměmi⁸ vstoupila do Evropské unie k 1. květnu 2004. Od té doby se účastní na fungování všech institucí Evropské unie.⁹

2.1.5 Občanství Evropské unie

V souvislosti se založením Evropské unie Maastrichtská smlouva o EU zavedla občanství Evropské unie (zakotvené v čl. 17 Smlouvy ES). Občany Evropské unie jsou občané členských států. Unijní občanství doplňuje občanství příslušného státu a nenahrazuje je, vykazuje sekundární charakter. Státy nadále svými státoobčanskými předpisy a praxí určují způsoby nabývání a pozbývání svého občanství. Právo Evropské unie tyto vnitrostátní předpisy nesbližuje a nestanovuje ani základní požadavky nad rámec mezinárodního práva.

2.1.6 Práva občanů Evropské unie

Právo občanů Evropské unie pobývat a usazovat se na celém území Evropské unie

Každý občan Evropské unie má právo se krátkodobě nebo dlouhodobě usadit v jiné členské zemi Evropské unie. Zahrnuje tedy jak běžnou turistiku, kdy občanům Evropské unie stačí k cestování členskými státy Unie obdoba českého občanského průkazu, tak i rozhodnutí občanů hledat si v jiné členské zemi zaměstnání, zahájit v ní podnikatelskou činnost nebo se do ní přestěhovat kvůli změně zaměstnání.

⁷ porovnání dosažené kompatibility českého práva s právem evropským

⁸ Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko, Slovinsko

⁹ Oficiální stránky České republiky [on-line], [cit. 12.1. 2009] dostupné na: <http://www.czech.cz/cz/ceska-republika/historie/vstup-ceske-republiky-do-evropske-unie> - Vstup České republiky do EU

Právo volit a kandidovat ve volbách do Evropského parlamentu a ve volbách do místních zastupitelstev

V případě pobytu v jiné členské zemi Evropské unie jsou i občané pocházející z jiných států Evropské unie, kteří jsou v určité obci nebo městě usazeni, ovlivňováni rozhodováním místních zastupitelstev. Pro volby do místních zastupitelstev neexistují v rámci Evropské unie jednotná pravidla.

Ve volbách do Evropského parlamentu mohou občané žijící mimo zemi původu volit pouze jednou, a to buď v zemi původu, nebo v zemi momentálního pobytu, pokud jsou splněny všechny podmínky předepsané volebním zákonem země, ve které se občan nachází.

Právo občanů Evropské unie v souvislosti s udělením povolení k pobytu v jiné členské zemi Evropské unie

V souvislosti se změnou pobytu mají občané Evropské unie právo přestěhovat věci ve svém vlastnictví. Svobodnému pohybu tedy podléhají veškeré movité věci.

Právo občanů Evropské unie studovat, vzdělávat se, připravovat se na budoucí povolání a uskutečňovat výzkum na území Evropské unie

Podmínkou je, aby byli přijati na zvolenou univerzitu, do příslušného odborného nebo rekvalifikačního kurzu nebo byli zaměstnání vědeckou institucí.

Právo občanů Evropské unie hledat si pracovní příležitosti a pracovat ve všech členských zemích Evropské unie

Občané Evropské unie mají právo na rovný přístup k pracovním příležitostem. Zaměstnanci mají také právo na sociální zabezpečení. V rámci svobody pohybu pracovních sil ve Vnitřním trhu se nesmí stát, že by zaměstnanec ztratil svá sociální práva. Všichni zaměstnanci mají právo na stejnou úroveň sociální ochrany. Zaměstnanci z jiných zemí Evropské unie mají právo na tytéž dávky, které jsou přiznávány zaměstnancům – občanům země, ve které pracují.

Právo osob samostatně výdělečně činných poskytovat služby na celém území Evropské unie

Podnikatelé pocházející z jiných členských zemí Evropské unie nesmí být diskriminováni ve vztahu k podnikatelům, pro které je daná členská země původní vlastní.¹⁰

2.1.7 Evropský sociální fond (ESF)

Evropský sociální fond (ESF) je jedním ze strukturálních fondů Evropské unie, zřízený za účelem zmenšování rozdílů v prosperitě a životní úrovni v členských státech a regionech EU, a jako takový prosazuje hospodářskou a sociální soudržnost.

Činnost ESF je zaměřena na podporu zaměstnanosti v Evropské unii. Napomáhá členským státům lépe vybavovat evropské pracovní síly a společnosti k tomu, aby čelily novým globálním výzvám. Ve zkratce:

- Financování je rozloženo napříč členskými státy a regiony. Prostředky směřují zejména do míst, jejichž hospodářský rozvoj se vyvíjí hůře.
- Jedná se o klíčový prvek strategie Evropské unie pro růst a pracovní místa, která je zacílena na zlepšování života občanů Evropské unie tím, že jim poskytuje lepší kvalifikaci a lepší vyhlídky na pracovní uplatnění.
- Za účelem dosažení těchto cílů bude v období let 2007 až 2013 do členských států a regionů Evropské unie rozděleno přibližně 75 miliard eur.

Strategie pro růst a pracovní místa je hlavní strategií Evropské unie pro zajišťování současné a budoucí prosperity a blahobytu Evropy a Evropanů. V tomto kontextu Evropská strategie zaměstnanosti spojuje 27 členských států, aby pracovaly na zvyšování schopnosti Evropy vytvářet vyšší počet dobrých pracovních míst a poskytly lidem takovou kvalifikaci, aby mohli tato pracovní místa obsazovat. Směřuje ESF, který vynakládá evropské peníze na dosažení těchto cílů.

¹⁰ Greger, P. *Průvodce občana Evropskou unií*, Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 1999, Evropská unie a práva občanů Evropské unie, s. 12 - 50

Strategie a rozpočet ESF se projednávají a schvalují mezi členskými státy EU, Evropským parlamentem a Komisí. Na jejich základě plánují členské státy spolu s Evropskou komisí sedmileté operační programy. Tyto operační programy jsou potom zaváděny prostřednictvím široké škály organizací ve veřejném i soukromém sektoru. Mezi tyto organizace patří národní, regionální a místní orgány, vzdělávací a školicí instituce, nevládní organizace (NGO) a dobrovolný sektor, spolu se sociálními partnery, jako jsou odborové organizace a závodní rady, průmyslová a profesní sdružení a jednotlivé společnosti.

2.2. Trh práce

2.2.1 Charakteristika trhu práce

Do problematiky trhu práce spadají činnosti spojené s najímáním pracovníků a jejich alokací na konkrétní pracovní místa, a také otázky, kolik by komu mělo být placeno za splnění daných pracovních úkolů. Kromě toho definice trhu práce pokrývá též problematiku vývoje mezd a mobilitu pracovníků mezi různými pracovními místy a zaměstnavateli. Trh práce je místo, na kterém dochází k interakci mezi poptávkou po práci a nabídkou práce.

Práce je specifický výrobní faktor. Jeho specifičnost je dána tím, že je určena mimoekonomickými faktory (biologickými, demografickými apod.). Cena tohoto faktoru – mzda – je na dokonale konkurenčním trhu ovlivňována stejně jako v případě ostatních výrobních faktorů nabídkou a poptávkou.

Poptávka po práci není chápána jako zájem pracovníků pracovat, ale jako zájem zaměstnavatelů zaměstnat (poptávka po pracovnících). Stejně tak nabídka nepředstavuje nabídku pracovních míst ze strany zaměstnavatelů, ale nabídku práce (schopnost pracovat) ze strany domácností či jednotlivců, ochotných pracovat. Nabídka je především určena počtem práceschopného obyvatelstva, k respektive demografickými faktory, délkou pracovní doby apod.

Dokonale konkurenční trh práce je takový, na kterém je dostatečný počet zájemců o práci i zaměstnavatelů, takže nikdo nemá možnost výrazně ovlivnit cenu práce, tj. výši mezd.

Poptávka po práci (stejně jako poptávka po kterémkoliv jiném výrobním faktoru) je určena mezním produktem práce. Nabídka práce závisí na mezních nákladech domácnosti (resp. jednotlivce) na produkci práce.

Ochota pracovat je dána poznáním, že efekt z vynaložené práce (mzda) je stejný nebo větší než náklady spojené s jejím konáním.

2.2.2 Nedokonalosti na trhu práce

Základní charakteristika dokonale konkurenčního trhu práce:

- Vystupuje na něm velký počet prodávajících a kupujících
- Žádný nedisponuje tržní silou, aby mohl ovlivnit mzdu
- Pracovníci práci prodávají na straně nabídky
- Pracovníci jsou příjemci mzdy, tuto jsou nuceni respektovat, jak se na trhu práci vytvořila a nemohou ji ovlivnit
- Firmy jsou na straně poptávky
- Na trhu nepůsobí odbory ani vláda
- Nepůsobí velké firmy, aby kontrolovaly trh práce
- Práce je homogenní – všichni pracovníci jsou stejně kvalifikovaní
- Pracovníci jsou mobilní – mohou měnit bez problémů pracovní místo
- Dokonalá informovanost

Skutečný trh práce se od dokonale konkurenčního trhu liší neboť:

- Zasahuje do něj vláda
- Existují rozdíly v druhu prací a ve výši mezd
- Neexistuje dokonalá mobilita pracovní síly
- Působí zde sociální aspekty (vázanost lidí na místo)
- Vyskytují se efektivnostní mzdy (firma přeplácí z důvodů personálních)
- Působí institucionální faktory (pracovně právní předpisy, minimální mzda)
- Trh práce je segmentován neboť domácnosti nabízejí konkrétní práci, která je dána duševními a fyzickými předpoklady a firmy poptávají určitou práci, která je určena předmětem činnosti firem. Segmentace dle: profesí, odvětví, geografické segmentace

2.3 Nezaměstnanost

2.3.1 Charakteristika nezaměstnanosti

Základní skupiny obyvatelstva, které je třeba rozlišovat:

- **ekonomicky aktivní obyvatelstvo** – pracovní síla dané země
 - **zaměstnaní** – obyvatelstvo, které má placené zaměstnání, nebo sebezaměstnání (včetně osob dočasně v práci nepřítomných, ale s formální vazbou k zaměstnání)
 - **nezaměstnaní** – nemají placená zaměstnání ani sebezaměstnání, přitom práci aktivně hledají a jsou ochotni během určité doby nastoupit. Jde o osoby schopné a ochotné pracovat
- **ekonomicky neaktivní obyvatelstvo – ostatní** – studenti, penzisté, invalidé, ženy v domácnosti – pokud nesplňují podmínky předchozích skupin

Za nezaměstnaného je v ekonomické teorii považována osoba schopná pracovat, která však nemůže najít placené zaměstnání. Obecně se za nezaměstnaného považuje osoba, která:

- je starší patnácti let
- aktivně hledá práci
- je připravena k nástupu do práce do 14 dnů

2.3.2 Druhy nezaměstnanosti

- **strukturální nezaměstnanost (systémová)** – dochází k ní tehdy, když profesní struktura nabídky neodpovídá potřebám poptávky. Strukturální nezaměstnanost je vyvolávána technologickými změnami, vědeckotechnickým pokrokem, změnami v odvětvové skladbě ekonomiky (útlum odvětví, jako je např. hutní, těžební, uranový průmysl atd.) – nezaměstnaný skutečně nemůže sehnat práci ve svém oboru, souvisí s celou ekonomikou
- **frikční nezaměstnanost (dočasná)** – je způsobována tím, že osoby hledající práci jsou nedostatečně informovány o nabídce volných míst, člověk přeruší práci a chvíli, než si najde novou, je nezaměstnan

- **sezónní nezaměstnanost** – vzniká v takových oborech, kde je intenzita výrobní činnosti v průběhu roku proměnlivá (např. v zemědělství, ve stavebnictví, v turistickém ruchu atd.)
- **cyklická nezaměstnanost** – souvisí s průběhem hospodářského cyklu. V době, kdy se ekonomika nachází v hospodářské depresi, je zaměstnáváno méně lidí než v době konjunktury

2.3.3 Hlavní důvody vzniku nezaměstnanosti

Existuje hned několik příčin nezaměstnanosti. Jednou z nich je hospodářský cyklus, kterým ekonomiky běžně prochází, další příčinou jsou strukturální změny v ekonomice (změny ve struktuře ekonomiky, respektive jejich odvětví) a dobrovolné rozhodnutí občanů o tom, že nezaměstnanými po určitou dobu budou (např. hledání lepšího pracovního místa).

Největším problémem zůstává pro všechny ekonomiky pružnost trhu práce. Ta je způsobena přílišnou ochranou zaměstnanců, vysokým daňovým a odvodovým zatížením práce, vysokými sociálními podporami, nízkou mobilitou práce, nefungujícím trhem bydlení (regulace nájemného) a špatným systémem školství.

2.3.4 Důsledky nezaměstnanosti

Nezaměstnanost se uvádí jako jeden z ústředních sociálních problémů soudobého kapitalismu. Když je nezaměstnanost vysoká, dochází k mrhání zdroji a důchody lidí jsou nízké, během takových období rovněž ekonomické obtíže ovlivňují emoce lidí a rodinný život.

- **Ekonomické dopady** – vysoká nezaměstnanost je projevem plýtvání zdroji, protože během depresí, kdy je nezaměstnanost vysoká, nevytváří ekonomika tolik, kolik je schopna. Ztráty, ke kterým dochází v obdobích vysoké nezaměstnanosti, jsou největším doloženým mrháním zdroji v soudobé ekonomice. Většinou jde hlavně o dopad cyklické nezaměstnanosti.
- **Sociální dopady** – je to hlavně dlouhodobá (delší než ½ roku) nedobrovolná nezaměstnanost, která přináší lidské sociální a psychologické škody. Je dokázáno, že nezaměstnanost vede ke zhoršování fyzického i psychického zdraví, vede k vyššímu výskytu srdečních chorob, alkoholismu a sebevražd.

2.3.5 Snižování nezaměstnanosti

Ke snižování nezaměstnanosti jsou používány vládní zásahy dvojího typu:

- **Pasivní** – zmírňuje se dopad nezaměstnanosti vyplácením dávek v nezaměstnanosti
- **Aktivní** – je snaha snížit nezaměstnanost udržením vysoké zaměstnanosti.
 - Snižování nezaměstnanosti probíhá v rámci proticyklické politiky – stimuluje růst zaměstnanosti a produktu. Jde tedy i o snižování cyklické nezaměstnanosti. Opatřeními zde jsou expanzivní (výdajové) poptávkové kroky fiskální politiky přispívající k tvorbě nových pracovních míst (společensky účelná pracovní místa, veřejně prospěšné práce)
 - Dále jde o udržování vysoké zaměstnanosti cestou snižování přirozené míry nezaměstnanosti. Jde např. o zlepšování informací o volných pracovních místech, financované rekvalifikace, či migrace za prací

K nezaměstnanosti dochází vždy při restrukturalizaci ekonomiky, při závažných poruchách ekonomického cyklu apod. Nezaměstnanost je tak vždy závažný nejen ekonomický, ale i politický problém. Odtud zájem a snaha každé vlády aktivně zasahovat, a tím i ovlivňovat trh práce. Politika plné zaměstnanosti patří k významným cílům hospodářské politiky.

2.3.6 Řešení nezaměstnanosti v Evropské unii

Boj s nezaměstnaností byl prohlášen za jednu z hlavních priorit ekonomické politiky EU. Unie definovala společnou strategii pro posílení politiky členských zemí, např. pokud jde o odborné vzdělávání pracujících, podporu při zakládání nových podniků a zlepšení sociálního dialogu. Hlavní zbraní namířenou proti nezaměstnanosti je sám o sobě vznik jednotného trhu EU se společnou měnou, který má přispívat k ekonomickému růstu a vytváření nových pracovních míst a tedy i k poklesu nezaměstnanosti. Dalším nástrojem je Evropský sociální fond, který poskytuje finanční podporu na odborná školení, rekvalifikace a programy na vytváření nových pracovních míst. Výrazná část prostředků jde na boj s nezaměstnaností mladých lidí. Důraz se ovšem postupně přesouvá na nové modernější cíle: na zlepšení fungování pracovního

trhu či na znovuzačleňování nezaměstnaných a tělesně postižených do pracovního procesu.

2.4 Zaměstnanost

2.4.1 Státní politika zaměstnanosti

Státní politika zaměstnanosti v České republice zahrnuje zejména:

- zabezpečování práva na zaměstnání
- sledování a vyhodnocování situace na trhu práce, zpracovávání prognóz a koncepcí zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů na úseku trhu práce, programů a projektů pro pracovní uplatnění fyzických osob
- koordinaci opatření v oblasti zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů na úseku trhu práce v souladu s evropskou strategií zaměstnanosti a podmínkami pro čerpání pomoci z Evropského sociálního fondu
- tvorbu a koordinaci jednotlivých programů a opatření k zajištění priorit v oblasti zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů na úseku trhu práce
- uplatňování aktivní politiky zaměstnanosti
- tvorbu a zapojení do mezinárodních programů souvisejících s rozvojem zaměstnanosti a lidských zdrojů na úseku trhu práce
- hospodaření s prostředky na politiku zaměstnanosti
- poskytování informačních, poradenských a zprostředkovatelských služeb na trhu práce
- poskytování podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci
- opatření na podporu a dosažení rovného zacházení s muži a ženami, s osobami bez ohledu na jejich rasový a etnický původ, s osobami se zdravotním postižením a s dalšími skupinami osob, které mají ztížené postavení na trhu práce, pokud jde o přístup k zaměstnání, rekvalifikaci, přípravu k práci a ke specializovaným rekvalifikačním kurzům, a opatření pro zaměstnávání těchto osob
- opatření pro zaměstnávání fyzických osob se zdravotním postižením a dalších skupin fyzických osob, které mají ztížené postavení na trhu práce
- usměrňování zaměstnávání pracovních sil ze zahraničí na území České republiky a z území České republiky do zahraničí

Státní politiku zaměstnanosti vytváří stát a podílejí se na ní další subjekty činné na trhu práce, zejména zaměstnavatelé a odborové organizace; při provádění státní politiky zaměstnanosti spolupracuje stát s dalšími subjekty činnými na trhu práce, zejména s územními samosprávnými celky, profesními organizacemi, sdruženími osob se zdravotním postižením a organizacemi zaměstnavatelů.

Státní správu v oblasti státní politiky zaměstnanosti v České Republice vykonávají:

- Ministerstvo práce a sociálních věcí
- úřady práce.¹¹

2.5 Volný pohyb osob

Volný pohyb osob tvoří jeden ze základních pilířů, bez něhož by fungování vnitřního trhu bylo neúplné. Tato svoboda, která umožňuje, aby pracovníci členských zemí hledali lepší pracovní a životní podmínky, než jsou v jejich zemi nebo regionu, poskytuje šanci zlepšit životní standard jednotlivých pracovníků. Zároveň umožňuje, aby se přesunem pracovníků mezi zeměmi a regiony odlehčilo chudším oblastem a aby vyspělejšími regionům přibyli pracovníci potřební pro jejich další ekonomický vývoj. Volným pohybem osob se rozumí nejen prosté přemísťování osob v rámci Společenství, ale především možnost změnit místo pobytu za účelem výkonu pracovní činnosti nebo podnikání, tedy možnost se usadit a pracovat, jakož i podnikat na území kteréhokoli členského státu.

Svoboda volného pohybu osob zaznamenala určitý vývoj. V Římské smlouvě se vztahovala pouze na dvě skupiny ekonomicky činných osob:

- na zaměstnance, osoby v pracovním poměru
- na osoby samostatně výdělečně činné (živnostníky, podnikatele, svobodná povolání s právem svobodného usazování

Po přijetí Jednotného evropského aktu, se okruh osob, které mohly této svobody využívat rozšířil o studenty, důchodce a osoby žijící z nezávislých příjmů.

Maastrichtská smlouva přinesla další pokrok. Každý občan Unie má právo

¹¹ Dušek, J. *Základy ekonomie*, České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007, Trh práce, Zaměstnanost, Nezaměstnanost, s. 140 -150

svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států. Volný pohyb pracovníků je v Římské smlouvě¹² vymezen takto:

1. Je zrušena jakákoli diskriminace mezi příslušníky členských zemí, založená ne jejich státní příslušnosti, pokud jde o zaměstnávání, odměnu za práci a jiné podmínky týkající se práce a zaměstnávání.
2. Svoboda zahrnuje
 - ucházet se o zaměstnání nabízené v kterékoli členské zemi
 - pohybovat se za tím účelem volně na území Společenství
 - pobývat v členském státě za účelem výkonu zaměstnání v souladu s legislativou dané země
 - zůstat na území členského státu i po ukončení zaměstnání
 - nabývat na území jiného členského státu nemovitosti (půdu a budovy)

Svoboda volného pohybu osob tedy znamená, že pracovník jiného členského státu nesmí být diskriminován při přijímání do práce, při odměňování a přeřazování, zároveň však musí respektovat předpisy platné pro příslušníky daného státu.

2.5.1 Omezení volného pohybu osob

- z důvodu veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti a ochrany veřejného zdraví
- určité činnosti jsou vyhrazeny pouze občanům dané členské země: činnosti spojené s výkonem státní moci (armáda, policie, soudy, diplomatická služba).

2.5.2 Zákaz diskriminace

Aby bylo právo volného pohybu naplněno, nesmí docházet k diskriminaci, která se týká pracovních nebo studijních podmínek a přístupu k sociálnímu zabezpečení. Pokud by neexistovala rovnost zacházení mezi příchozím občanem EU a státními příslušníky domovského státu, samotný princip volného pohybu osob by byl vážně

¹² zakládající smlouvy, podepsané v Římě 25.3.1957 o: Evropském společenství pro atomovou energii → Evropské hospodářské společenství, které spolu se smlouvou o Evropském společenství uhlí a oceli, která byla podepsána o 6 let dříve, tvoří soubor smluv o Evropských společenstvích. Římské smlouvy vstoupily v platnost 1.1.1958

zpochybněn. Nerovné podmínky by odrazovaly od odchodu do jiné členské země za práci nebo studiem¹³

2.5.3 Migrující pracovník

Jedná se o pracovníka, který během svého aktivního života je, či byl výdělečně činný (ekonomicky aktivní) a tedy pojištěný v několika státech EU, EHP či Švýcarsku. Takovýto pracovník spadá do kategorií občanů, jejichž práva jsou odvozována z ustanovení Společenství o sociálním zabezpečení. Při pohybu po členských státech jsou tak vždy migrující pracovník a jeho rodinní příslušníci chráněni právem Společenství.

Na migrující pracovníky se vztahují základní principy nediskriminace a rovného v přístupu k zaměstnání či jiné výdělečné činnosti, ale také další práva definovaná předpisy Společenství v oblasti sociálního zabezpečení osob migrujících v EU.

2.5.4 Sociální zabezpečení

Zdravotní péče

Čeští pracovníci vykonávající výdělečnou činnost v jiném členském státě jsou ve většině případů zdravotně i nemocensky pojištěni ve státě, kde pracují. Po dobu, kdy jsou v jiném členském státě pojištěni z titulu výkonu výdělečné činnosti, neplatí oni ani jejich nezaopatření rodinní příslušníci pojistné do českého systému zdravotního pojištění a nehradí ho za ně ani stát. Pracovníci, kteří pracují v jiném členském státě EU a nadále bydlí na území ČR mají nárok na plnou zdravotní péči v České republice i v zemi, kde pracují. Stejný nárok mají i jejich nezaopatření rodinní příslušníci. Zdravotní péče v ČR je pracovníkovi i jeho nezaopatřeným rodinným příslušníkům poskytována českou zdravotní pojišťovnou, u níž je pracovník zaregistrován, prostřednictvím jejich smluvních lékařů. Této pojišťovně hradí vynaložené náklady zahraniční pojišťovna pracovníka. V případě, že jde o přeshraničního pracovníka (vrací se každodenně, nebo nejméně jednou týdně do ČR), je nárok nezaopatřených rodinných příslušníků v zemi pojištění (v cizině) omezen na lékařsky nezbytnou zdravotní péči. V případě, že jde o pracovníka, který v jiném členském státě pracuje i bydlí, má nárok na plnou péči ve

¹³ Čejka, M., Mořkovská, L. *Česká republika a Evropská unie*, Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002, Volný pohyb osob a vzájemné uznávání kvalifikace, s. 84 -85

státě zaměstnání a na lékařsky nezbytnou zdravotní péči v ostatních zemích EU (vč. ČR). Jeho nezaopatření rodinní příslušníci pak mají nárok na plnou zdravotní péči v zemi bydliště (může se jednat buď o ČR nebo o jiný členský stát).

Dávky v nemoci a mateřství

Účast na nemocenském pojištění zaměstnanců je vázána na trvání pracovního vztahu zakládajícího účast na nemocenském pojištění. Skončením pracovního vztahu zaniká zaměstnanci i účast na nemocenském pojištění. Pokud bude občan pracovat v jiném členském státě, bude tam i nemocensky pojištěn, a to v souladu s předpisy platnými v daném státě. Toto neplatí, má-li pracovní vztah v zahraničí povahu vyslání. Odchází-li občan z ČR do jiného státu EU za účelem výkonu souběžného zaměstnání (nadále je zaměstnán i v ČR), je po celou dobu trvání tohoto zaměstnání v cizině účasten nemocenského pojištění (z obou pracovních poměrů) pouze ve státě bydliště, tj. v ČR.

Dávky v nezaměstnanosti

K vyplácení dávek v nezaměstnanosti je v zásadě příslušný ten stát, ve kterém byl občan naposledy zaměstnán. Přeshraničním pracovníkům (tj. těm, kteří se každý týden vracejí do svého bydliště), kteří jsou zcela nezaměstnaní, poskytuje dávky v nezaměstnanosti instituce státu bydliště (výše podpory se vypočte ze skutečného platu/mzdy, které dosáhli v cizím státě). Čeští pendleři se tedy registrují u českého úřadu práce. Osoby, které naposledy pracovaly v jiném členském státě EU a nebyly přeshraniční pracovníci (tj. nevraceli se do ČR alespoň jednou týdně) a zároveň měly po celou dobu zaměstnání v cizině bydliště v ČR, si mohou zvolit, zda nárok na dávky v nezaměstnanosti uplatní ve státě svého posledního zaměstnání nebo v ČR. (Pokud zažádají o podporu v ČR jako zemi bydliště, vypočte se výše podpory z normální tj. průměrné mzdy, které by dosáhli v ČR v ekvivalentním nebo podobném zaměstnání.)

Důchodové pojištění

Pracovník podléhá právním předpisům o důchodovém pojištění toho státu, ve kterém vykonává výdělečnou činnost. Pokud pracuje zároveň ve více státech, je pojištěn v tom z nich, ve kterém má své bydliště. Při dovršení důchodového věku se doby pojištění získané v ČR a doby dovršené v jiných členských státech EU se pro účely přiznání nároku na důchod sčítají.

2.5.5 Vzájemné uznávání kvalifikace

Výkon určitého povolání je podmíněn získáním potřebné kvalifikace, kterou poskytuje národní vzdělávací systém. Vzhledem k tomu, že požadavky na získání určité kvalifikace se v různých zemích mohou lišit, musí se členské země dohodnout na tom, jak budou uznávat výsledky odborného vzdělání získané v mateřské zemi migrujícího pracovníka. V první řadě je nutné vědět, zda je povolání, které chce občan v cizí zemi vykonávat regulované. Pokud ano, potřebuje nejprve získat uznání své odborné kvalifikace. Není-li povolání regulované, uznání nepotřebuje a může se o zaměstnání ucházet přímo.

Skutečnost, že je povolání v hostitelském státě regulované znamená, že pro výkon tohoto povolání byly právními předpisy země stanoveny určité podmínky. Účelem je, aby byla zajištěna potřebná kvalita výkonu povolání, aby povolání bylo vykonáváno tak, aby neohrozilo zdraví, bezpečnost toho, kdo povolání vykonává, ani ostatních občanů. Podmínkami, kterými je povolání regulováno, mohou být kvalifikační požadavky (vzdělání určitého stupně a typu, jiná odborná příprava, praxe), zdravotní nebo finanční způsobilost, bezúhonnost apod. Každý stát reguluje výkon určitých povolání. Počet regulovaných povolání a stupeň regulace se může výrazně lišit. Do regulovaných povolání patří v každé zemi: lékař, zubař, farmaceut, veterinář, architekt, učitel, advokát apod.

Uznávacím orgánem oprávněným rozhodnout v konkrétní věci o uznání odborné kvalifikace je ústřední správní orgán České republiky, do jehož působnosti regulované povolání náleží nebo jehož působnost je regulovanému povolání nejbližší. V případě, že žadatel hodlá vykonávat regulovanou činnost jako podnikatel ve formě živnosti nebo jako odpovědný zástupce držitele živnostenského oprávnění, je uznávacím orgánem Ministerstvo průmyslu a obchodu. V případě, že o oprávnění vykonávat regulovanou činnost rozhoduje podle zvláštního právního předpisu profesní komora, je uznávacím orgánem tato komora¹⁴

¹⁴ Čejka, M., Mořkovská, L. *Česká republika a Evropská unie*, Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002, Vzájemné uznávání nabyté kvalifikace, s. 86 - 87

2.6 EURES – Evropské služby zaměstnanosti

2.6.1 Služba EURES v Evropské unii

Úřady práce se po připojení České republiky k Evropské unii staly součástí sítě EURES, jejímž základním posláním je usnadňovat mezinárodní mobilitu pracovních sil. Službu EURES (EUROpean Employment Services – Evropské služby zaměstnanosti) nabízí veřejné služby zaměstnanosti všech 27 členských států EU, dále Norska, Islandu a Lichtenštejnska, které jsou součástí Evropského hospodářského prostoru (EHP). Dohodu o účasti v síti EURES má i Švýcarsko.

Základním úkolem sítě EURES je poskytovat služby, užitečné pracovníkům, uchazečům a zájemcům o práci i zaměstnavatelům, respektive všem občanům, kteří mají zájem využívat svého práva volného pohybu osob. Poskytování všech služeb EURES občanům a zaměstnavatelům je umožněno dvěma základními cestami: na jedné straně to jsou databáze zveřejněné na *EURES - evropském portálu pracovní mobility*, na straně druhé to jsou informační a poradenské služby nabízené EURES poradci a kontaktními pracovníky EURES, působícími na úřadech práce v České republice.

2.6.2 Služba EURES v České republice

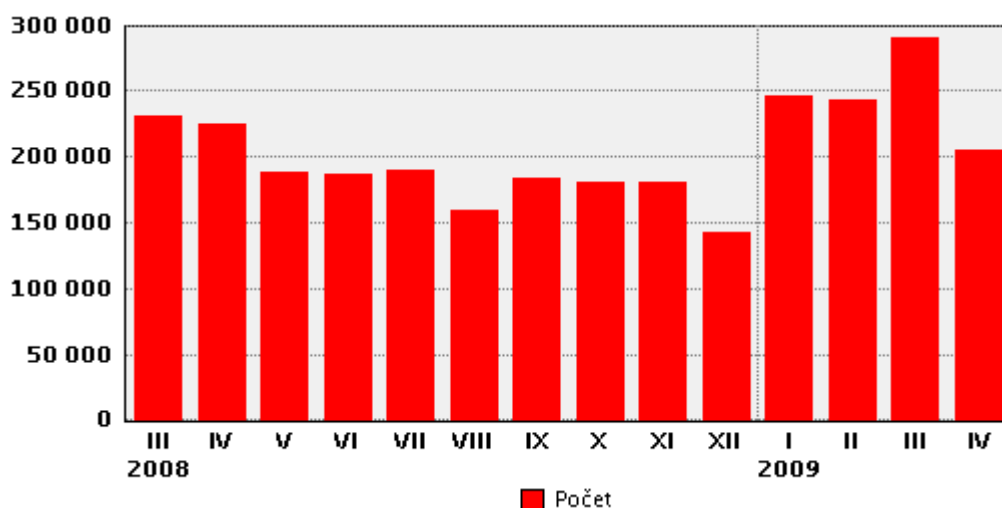
V každém členském státě je osobní poskytování služby EURES zajištěno především prostřednictvím EURES poradců. Ti jsou v ČR metodicky řízeni EURES manažerem, odborným pracovníkem Ministerstva práce a sociálních věcí, Správy služeb zaměstnanosti. EURES poradci jsou vyškolení specialisté, kteří jsou schopni sdělit informace související se zaměstnáním v jiné členské zemi EU/EHP nebo, pokud jde o speciální požadavek, zajistit tyto informace z jiných institucí či od svých kolegů - EURES poradců z ostatních států. Pracují přitom s databázemi portálu EURES a nabízí mnoho doplňujících informací, které v těchto databázích není možné nalézt.

EURES poradci působí na pověřených úřadech práce v krajských městech. Na ostatních úřadech práce lze zjistit základní informace o nabídce sítě EURES. Na každém ÚP působí kontaktní osoba pro EURES, která je schopna sdělit základní informace o EURES, poskytnout informační materiály, informovat o portále EURES a národní

webové stránce EURES a předat kontakt na EURES poradce vážným zájemcům o práci v jiném členském státě EU/EHP.¹⁵

2.6.3 Návštěvnost stránek EURES

Počet zhlédnutých stránek – měsíční statistika

03/08	04/08	05/08	06/08	07/08	08/08	09/08
230 772	225 465	189 385	188 031	190 930	160 276	183 799
03/08	04/08	05/08	06/08	07/08	08/08	09/08
230 772	225 465	189 385	188 031	190 930	160 276	183 799

Zdroj: EURES

2.7 Zaměstnání v EU

2.7.1 Přejícná období

Po vstupu ČR do Unie nastal masivní zájem občanů ČR o práci v zahraničí, nicméně některé země stále trvají na co nejdelším omezení pohybu pracovníků. Úmysl využít této možnosti až do roku 2011 jednoznačně vyjadřují Německo a Rakousko.

¹⁵ Portál EURES -Evropské služby zaměstnanosti [on-line], [cit. 26. 1. 2009]dostupné na: http://portal.mpsv.cz/eures/sit_eures - EURES

2.7.2 Pracovní povolení

V rámci pohybu občanů za prací do jiných členských zemí EU musí být zajištěno nediskriminační zacházení a volný přístup k zaměstnání. Tato věc vyplývá z uplatňování jedné ze čtyř základních svobod – svobody volného pohybu osob.

Nicméně i zde jsou možné výjimky vyplývající z platných smluv. Takovou výjimkou pro české občany je přechodné období pro pohyb pracovních sil, které bylo definováno smlouvou o přistoupení ČR k EU.

Pokud nějaký členský stát EU uplatňuje vůči ČR přechodné období pro volný pohyb pracovníků, neznamená to, že naši občané nesmějí v dané zemi pracovat. Pouze potřebují k legálnímu výkonu zaměstnání v takovém státě pracovní povolení, o něž musejí (zpravidla prostřednictvím svého zaměstnavatele) žádat na místním úřadu práce. Režim vystavování pracovních povolení se v jednotlivých státech liší.

2.7.3 Přejíchná opatření uplatňovaná zeměmi EU/EHP a Švýcarskem vůči občanům ČR

Stát EU	Přejíchná opatření	
Bulharsko	NE	od počátku neuplatňuje
Estonsko	NE	od počátku neuplatňuje
Irsko	NE	od počátku neuplatňuje
Kypr	NE	od počátku neuplatňuje
Litva	NE	od počátku neuplatňuje
Lotyšsko	NE	od počátku neuplatňuje
Maďarsko	NE	od počátku neuplatňuje
Malta	NE	od počátku neuplatňuje
Polsko	NE	od počátku neuplatňuje
Rumunsko	NE	od počátku neuplatňuje
Řecko	NE	od počátku neuplatňuje
Slovensko	NE	od počátku neuplatňuje
Slovinsko	NE	od počátku neuplatňuje
Švédsko	NE	od počátku neuplatňuje
Velká Británie	NE	od počátku neuplatňuje
Portugalsko	NE	od 1. 5. 2005 neuplatňuje
Finsko	NE	od 1. 5. 2006 neuplatňuje
Island	NE	od 1. 5. 2006 neuplatňuje
Španělsko	NE	od 1. 5. 2006 neuplatňuje
Itálie	NE	od 27. 7. 2006 neuplatňuje
Nizozemsko	NE	od 1. 5. 2007 neuplatňuje
Lucembursko	NE	od 1. 11. 2007 neuplatňuje
Francie	NE	od 1. 7. 2008 neuplatňuje
Belgie	ANO	k 1. 6. 2006 byl vydán seznam profesí pro které je zjednodušen přístup na trh práce
Dánsko	ANO	Od 1. 5. 2008 je pracovní povolení vyžadováno pouze pro práci nekrytou kolektivní smlouvou
Lichtenštejnsko	ANO	Lichtenštejnsko uplatňuje vůči českým občanům přechodné období týkající se pohybu osob a přístupu na trh práce.
Německo	ANO	od 1. 11. 2007 zjednodušený postup pro vydávání pracovního povolení pro určité profese (inženýr v oblasti strojírenství, elektrotechniky a automobilového průmyslu) a absolventy německých VŠ
Norsko	ANO	od 1. 1. 2008 zjednodušená procedura – doba vyřízení 1-4 týdny, možno pracovat ihned po podání žádosti o pracovní povolení
Rakousko	ANO	k 1. 1. 2008 vydán seznam profesí pro které je zjednodušen přístup na trh práce
Švýcarsko	ANO	přejíchná období pro zaměstnané osoby a poskytovatele služeb v určitých odvětvích (účinná nejdéle do 30. 4. 2011)

2.8 Základní informace o České republice

Hlavní město:	Praha
Rozloha:	78 886 km ² (114. na světě) z toho 2 % vody
Nejvyšší bod:	Sněžka (1602 m n. m.)
Časové pásmo:	+1
obyvatelstvo	
Počet obyvatel:	10 349 372 (77. na světě, 30. září 2007)
Hustota zalidnění:	131 ob. / km ² (77. na světě)
Jazyk:	čeština
Náboženství:	bez vyznání 59 %, římsko- katolické 27 %
státní útvar	
Státní zřízení:	republika
Vznik:	1. ledna 1993 (zánik ČSFR)
Prezident:	Václav Klaus
Měna:	koruna česká (CZK)
HDP/obyv. (PPP):	23 399 USD (33. na světě, 2006)
mezinárodní identifikace	
ISO 3166-1:	203 CZE CZ
MPZ:	CZ
Telefonní předvolba:	+420

www.encyklopedie.seznam.cz

Česká republika (Česko) je vnitrozemský stát ve střední Evropě.

Sousedí na západě s Německem, na severu s Polskem, na východě se Slovenskem a na jihu s Rakouskem. Území Česka se skládá ze tří historických zemí – Čech, Moravy a Českého Slezska.

Česká republika je členským státem Severoatlantické aliance (NATO) a v rámci Evropské unie

2.8.1 Politický systém

Česká republika je demokratická parlamentní republika. Výkonnou moc má prezident a vláda, která vydává nařízení a navrhuje zákony. Je odpovědná Poslanecké sněmovně. Hlavou státu je prezident, volený každých pět let oběma komorami

Parlamentu. Prezident navrhuje ústavní soudce, které musí schválit Senát, za určitých podmínek může rozpustit Poslaneckou sněmovnu a vetovat zákony (kromě ústavních). Jmenuje také předsedu vlády a další její členy na návrh předsedy. Přijímá demisi předsedy vlády a jeho prostřednictvím i od jednotlivých členů vlády.

Parlament ČR je dvoukomorový, s Poslaneckou sněmovnou a Senátem. Do Poslanecké sněmovny se volí 200 poslanců každé čtyři roky na základě poměrného zastoupení. Jednou za dva roky se volbami obmění třetina Senátu na základě dvoukolových většinových voleb. Každý z 81 senátorů má šestiletý mandát.

2.8.2 Administrativní rozdělení

14 samosprávných krajů	Sídlo kraje	Obyvatelé
Hlavní město Praha (A)		1 186 618
Středočeský kraj (S)	Praha	1 171 200
Jihočeský kraj (C)	České Budějovice	630 063
Plzeňské kraj (P)	Plzeň	553 896
Karlovarský kraj (K)	Karlovy Vary	304 770
Ústecký kraj (U)	Ústí nad Labem	823 725
Liberecký kraj (L)	Liberec	430 285
Královéhradecký kraj (H)	Hradec Králové	549 620
Pardubický kraj (E)	Pardubice	507 425
Vysočina (J)	Jihlava	511 406
Jihomoravský kraj (B)	Brno	1 132 350
Olomoucký kraj (M)	Olomouc	639 857
Zlínský kraj (Z)	Zlín	589 975
Moravskoslezský kraj (T)	Ostrava	1 249 778

www.encyklopedie.seznam.cz

2.8.3 Ekonomika

Ke klíčovým nerostným surovinám těženým v Česku patří černé a hnědé uhlí, dále kaolín nebo stavební hmoty a uran. V malém rozsahu se těží ropa a zemní plyn a další suroviny.

Zemědělská výroba téměř uspokojuje domácí poptávku. Pěstuje se hlavně obilí (pšenice, ječmen, kukuřice), brambory, cukrová řepa, zelenina, len a řepka. Svůj význam má i pěstování chmele, sadařství a vinohradnictví. Základem živočišné výroby je chov skotu, prasat a drůbeže, dále včelařství nebo chov sladkovodních ryb.

Základem energetiky jsou uhelné a jaderné elektrárny (Temelín a Dukovany). Hlavními průmyslovými centry jsou Praha, Brněnsko, Ostravsko a Plzeňsko. Mezi důležitá odvětví průmyslu patří hutnictví, strojírenství, textilní průmysl, potravinářský průmysl, elektroprůmysl a výroba dopravních prostředků. Nejdynamičtěji se rozvíjejícím odvětvím je stavebnictví.

Česko má hustou dopravní síť. Prudce se rozvíjejí telekomunikace. Zahraniční obchod České republiky po mnoha letech pasivní bilance vykazuje přebytek. Tahounem vývozu je automobilový průmysl.

2.8.4 Obyvatelstvo

Většina obyvatel Česka se hlásí k české (90,4 %) a moravské národnosti (3,7 %) a mluví česky. Čeština patří do západoslovanské větve indoevropské jazykové skupiny. Dalšími etnickými skupinami jsou Poláci, Němci (zbytek dřívější velké menšiny), Romové, Maďaři, Ukrajinci a další. Slováci v Česku dnes tvoří asi 2 % obyvatelstva. Celkově žije v Česku asi 3,5 % cizinců, nejvíce přistěhovalců přichází z Ukrajiny, Slovenska, Vietnamu a Ruska.¹⁶

¹⁶ Encyklopedie [on-line], [cit. 6. 3. 2009] dostupné na: [http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/183224-cesko - Česká republika](http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/183224-cesko-Česká republika)

2.9 Základní informace o Rakousku

Hlavní město:	Vídeň
Rozloha:	83 871 km ² (112. na světě) z toho zanedbatelně % vody
Nejvyšší bod:	Grossglockner (3 798 m n. m.)
Časové pásmo:	+1
obyvatelstvo	
Počet obyvatel:	8 260 000
Hustota zalidnění:	98 ob. / km ²
Jazyk:	němčina, regionálně slovinština, chorvatština, maďarština
Náboženství:	římskokatolické
státní útvar	
Státní zřízení:	spolková republika
Vznik:	1918 (Rozpad Rakousko- Uherska)
Prezident:	Heinz Fischer
Měna:	Euro (EUR)
mezinárodní identifikace	
ISO 3166-1:	040 AUT AT
MPZ:	A
Telefonní předvolba:	+43

www.encyklopedie.seznam.cz

Rakousko (oficiální název zní Republika Rakousko, německy Republik Österreich) je vnitrozemský federativní stát ležící ve střední Evropě. Skládá se z 9 spolkových zemí. Hraničí s Lichtenštejnem a Švýcarskem na západě, s Itálií a Slovinskem na jihu, s Maďarskem a Slovenskem na východě a s Českem a Německem na severu

2.9.1 Politický systém

Rakouská republika je spolkovým státem. Je budována na federativním principu.

Zákonodárnou moc na celorepublikové úrovni v Rakousku reprezentuje dvoukomorový parlament, který je složený z Národní rady a Spolkové rady.

Dolní komora (Národní rada) je všeobecným zastupitelským orgánem (reprezentuje všechny občany Rakouska) a působí v něm 183 poslanců. Horní komora (Spolková rada) reprezentuje kraje, které také do tohoto tělesa vybírají své zástupce. Počet zástupců v horní komoře určuje prezident, a to vždy na základě výsledků sčítání lidu.

Zákonodárná a výkonná moc je rozdělena mezi spolek (Bund) a 9 spolkových zemí. Podle ústavy je v kompetenci zemí všechno, co není výslovně záležitostí celospolkovou. V čele republiky je přímo volený spolkový prezident, jehož volební období trvá 6 let s možností jednoho znovuzvolení.

2.9.2 Administrativní rozdělení

Rakousko je rozděleno do 9 spolkových zemí, které jsou zase rozděleny do 84 okresů a 15 statutárních měst. Okresy se dále dělí na jednotlivé obce.

Země	Hlavní město	Obyvatelstvo	Rozloha (km ²)	Hustota osídlení	Města	Obce
Vídeň	Vídeň	1660,534	415	4,001.3	1	0
Dolní Rakousy	Sankt Pölten	1588,545	19,178	82.8	74	499
Horní Rakousy	Linz	1405,986	11,982	117.3	29	416
Štýrsko	Graz	1203,986	16,392	73.5	34	509
Tyrolsko	Innsbruck	698,472	12,648	55.2	11	268
Korutany	Klagenfurt	560,753	9,536	58.8	17	115
Salzburško	Salzburg	529,085	7,154	74.0	10	109
Vorarlbersko	Bregenz	364,611	2,601	140.2	5	91
Burgenland	Eisenstadt	280,350	3,966	70.7	13	158

www.encyklopedie.seznam.cz

2.9.3 Ekonomika

Rakušané patří mezi nejbohatší Evropany. Výše průměrné mzdy je v Rakousku sice při srovnání se západní Evropou průměrná, v zemi je ale podstatně levněji, takže kupní síla průměrné mzdy je čtvrtá nejvyšší v Evropě.

Nejvyšší průměrné příjmy jsou ve Vídni. V Rakousku jsou poměrně malé rozdíly ve výši průměrné mzdy mezi jednotlivými devíti spolkovými zeměmi.

Rakousko těží především z turistického potenciálu země - velká část země leží v Alpách, hojně navštěvována jsou i velká rakouská města jako Vídeň, Solnohrad, Linec či Štýrský Hradec. Je to také tranzitní země pro cesty na Balkán. Vídeňské mezinárodní letiště (VIA - Vienna International Airport) je jedním z největších evropských letišť.

Významné je i zemědělství, především v úrodné nížině Dolních Rakous. Pěstuje se zde víno, chovají prasata a dobytek. Průmyslu příliš v zemi není a pokud ano, jedná se spíše o lehký.

Elektřina je získávána především z vodních elektráren. Rakušané mají obavy z jaderné energie.

2.9.4 Obyvatelstvo

Obyvatelstvo Rakouska je i přes svůj různorodý historický vývoj národnostně jednotné. V Rakousku 90,9 % Rakušanů a 9,1 % cizinců (což reprezentuje cca 730 000 osob). V této skupině zauímají největší podíl Srbové a Černohorci (155 800 – tj. 21,3 %), Turci (17,8 % - tj. 130 100), osoby pocházející z Bosny a Hercegoviny (13,2 % - 96 200), Německa (10,2 % - 74 400), Chorvatska (7,9 % - 57 600), Polska (3,1 % - 22 600), Rumunska (2,5 % - 18 400), Maďarska (1,8 % - 13 000), Makedonie (1,7 % - 12 400), Itálie (1,5 % - 10 700), Slovenska (1 % - 7 300) a České republiky (rovněž 1 % - 7 300). Tyto údaje se týkají cizinců s občanstvím svých domovských zemí a trvalým pobytem v Rakousku. Asi 400 000 Rakušanů žije v zahraničí (z toho cca 180 000 v Německu). Rozmístění obyvatel je velmi nerovnoměrné. 1/5 populace žije ve Vídni, na venkovské osídlení tak připadá více než 1/3 obyvatel.

Úředním jazykem je v Rakousku němčina, jež je však rozdělena do mnoha dialektů a nářečí, jako tyrolština nebo kraňské a voralberské nářečí. Rakušané totiž hovoří hornoněmeckými dialekty (dolnoalemanským, středněbavorským a dolnobavorským), které se dosti odchyľují od spisovného německého jazyka.¹⁷

2.9.5 Práce v Rakousku

Vzhledem ke svému sousedství s Českou republikou je Rakousko častou cílovou zemí českých zájemců o práci. Rakousko je však také jednou ze zemí, která stále aplikuje přechodné období pro volný pohyb pracovních sil. Důvody, které vedly Rakousko k rozhodnutí zavést přechodné období pro volný pohyb pracovních sil, byly dány zejména obavami před přílivem levné pracovní síly z přistupujících zemí. Přechodné období pro volný pohyb pracovních sil je vymezeno v Příloze č. V Aktu o přistoupení a umožňuje „starým“ členským státům Evropské unie uplatňovat národní opatření pro zaměstnávání cizinců i na občany nových členských států. Přístupem k EU nedošlo pro české občany, s ohledem na možnosti pracovat v Rakousku, ke změnám, protože Rakousko využije přechodných období až do vytvoření plné svobody pohybu

¹⁷ Encyklopedie [on-line], [cit. 6. 3. 2009] dostupné na: <http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/147052-rakousko>

pracovních sil. Podle toho mohou čeští zaměstnanci během až sedm let trvajících přechodného období získat zaměstnání na rakouském pracovním trhu podle platných ustanovení rakouského pracovního práva a bilaterálních dohod.

Od 1. 5. 2011 musí všechny členské státy Evropské unie zavést volný pohyb pracovních sil pro všechny občany států, kteří přistoupili do EU k 1. 5. 2004. Pro české občany, kteří mají zájem pracovat v Rakousku, znamená toto opatření, že budou stále potřebovat pracovní povolení, jehož vydávání se řídí rakouským zákonem o zaměstnávání cizinců. V Rakousku je stanoveno tzv. Bundeshöchstzahl, které udává maximální možné procento zaměstnaných cizinců jako 8% celkové pracovní síly v Rakousku. Pro jednotlivé země jsou pak stanoveny tzv. Landeshöchstzahlen.

Přechodné období uplatněné v Přístupové smlouvě se týká pouze přístupu na trh práce. Nijak se netýká jiných složek volného pohybu osob v rámci Evropské unie. K získání zaměstnání v Rakousku tak již není třeba povolení k pobytu.

2.9.6 Získání pracovního povolení

A) Fachkräfte - Zulassung - zjednodušená forma pracovního povolení pro kvalifikovanou pracovní sílu.

Povolení pro níže uvedené profese je udělováno prakticky automaticky v případě, že není možno nalézt pracovníky v příslušné profesi na vnitřním trhu práce.

První krok musí vždy provést rakouský zaměstnavatel, který na místně příslušné pobočce AMS podá žádost o pracovní povolení, přiloží kopii pasu, či občanského průkazu a úředně ověřený překlad dokumentu, dokládajícího vzdělání uchazeče v příslušném oboru nebo oprávnění.

Jedná se o profese:

automechanik, betonář, dělník inženýrských staveb, dlaždič, elektrikář, elektrotechnik, frézař, informační technik SŠ/VŠ, instalatér (plyn, voda, topení), inženýr strojař VŠ, izolatér, jeřábník s odpovídající kvalifikací, kalkulanta, kameník a sochař, kovář, kuchař, atd.

B) Beschäftigungsbewilligung – pracovní povolení platné 12 měsíců pro specifického zaměstnavatele a pracovní místo

Pro klíčové pracovní síly - tzv. "Schlüsselkräfte" je povolení vydáváno automaticky - podmínkou je v roce 2009 měsíční plat vyšší než 2 412 €.

Dále může být toto povolení vydáno jako sezónnímu pracovníkovi (do oblastí zemědělství, gastronomie) - na 24-26 týdnů.

K tomu, aby bylo možné získat pracovní povolení, je nejdříve třeba nalézt a kontaktovat potenciálního rakouského zaměstnavatele.

Tento zaměstnavatel následně navštíví místně příslušný Servis trhu práce - AMS (Arbeitsmarktservice) a požádá tuto instituci o povolení k zaměstnání cizince. První krok musí tedy vždy provést zaměstnavatel.

Rozhodování o vydání pracovního povolení - trvá zpravidla 6 týdnů. Po přezkoumání situace na trhu práce v daném regionu a na jejím základě se uděluje/zamítá povolení k zaměstnání cizince. Při rozhodování o udělení pracovního povolení má však český občan přednost před občany tzv. třetích zemí, což jsou země mimo stávající členské státy Evropské unie. Tento postup zvýhodňující občany členských států Unie je označován jako pravidlo preference.

C) Freizügigkeitsbestätigung - neomezený přístup na rakouský trh práce - neomezený i časově.

O tento titul pracovního povolení může občan požádat u místně příslušné pobočky AMS – vlastní-li již nejméně dvanáct měsíců bez přerušení povolení k legálnímu zaměstnání nebo

je rodinným příslušníkem (manžel/ka či dítě) takového nového občana/ky EU či občana/ky ze třetí země (který/á vlastní 12-ti měsíční povolení k zaměstnání) a je spolu s ním/ní řádně usazen/a v Rakousku.

V tom případě požívá od 1. května 2004 práva volného přístupu na pracovní trh. To znamená, že smí v Rakousku pracovat bez pracovního povolení. Potvrzení o tomto oprávnění na požádání vystaví příslušná pobočka AMS. Toto potvrzení tzv. Freizügigkeitsbestätigung pak musí občan předtím, než přijme zaměstnání, předložit svému zaměstnavateli.¹⁸

¹⁸ Portál EURES -Evropské služby zaměstnanosti [on-line], [cit. 16. 2. 2009] dostupné na: http://portal.mpsv.cz/eures/prace_v_eu/zeme/rakousko/#02 – Pracovní povolení v Rakousku

2.9.7 Bilaterální dohody České republiky

Česká republika má uzavřené bilaterální dohody o vzájemném zaměstnávání s Německem, Švýcarskem a Rakouskem. Dvoustranné smlouvy se týkají vzájemné výměny stážistů, kterým bude umožněno zlepšení jazykových a profesních znalostí a to bez ohledu na aktuální situaci na trhu práce.

Žadatelé o pracovní povolení by měli mít dohodnutého zaměstnavatele a musí splňovat podmínky smluv, které se týkají věku, odborného vzdělání a jazykových znalostí.

Žádosti stážistů s náležitými přílohami se předkládají příslušnému úřadu práce v České republice a ten je postupuje Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR.

Dohody o zaměstnávání s Rakouskem byly podepsány v srpnu roku 2001, rakouský parlament je schválil v dubnu 2005 a jejich praktická realizace byla zahájena v lednu 2006. Výše kvót, tedy počtu českých občanů, kterým rakouské úřady mohou vydat pracovní povolení byl stanovena pro dohodu s přeshraničních pracovnících na 300 osob do příhraničního okresu Dolní Rakousko a 200 osob ročně do příhraničního okresu Horní Rakousko, pro dohodu o stážistech počet 300 osob do celého Rakouska.¹⁹
(Přílohy č. 1, 2)

¹⁹ Portál EURES -Evropské služby zaměstnanosti [on-line], [cit. 16. 2. 2009] dostupné na: http://portal.mpsv.cz/eures/prace_v_eu/bilateralni_dohody - Bilaterální dohody

3. METODICKÝ POSTUP

3.1 Cíl bakalářské práce

Hlavním cílem této práce je analýza trhu práce v zemích Evropské unie. Práce je zaměřena především na porovnání pracovního trhu v České republice a Rakousku.

3.2 Pracovní postup

Fáze sběru dat, fáze zpracování dat.

Po zpracování dat se další analýza zabývá vyhodnocením situace na trhu práce v Evropské unii. Zejména v Rakousku a České republice. Práce se z velké části věnuje také nezaměstnaností v České republice a Rakousku.

3.2.1 Informace získané na Českém statistickém úřadu a v síti EURES

Dle získaných informací a studijních materiálů z Českého statistického úřadu, EUROSTATU a sítě EURES, jsem na základě prostudovaných materiálů shromáždila, popř. sestavila, tabulky a grafy, které poukazují na situaci na trzích práce v Evropské unii, zejména pak na situaci v České republice a Rakousku.

Práce se podrobněji zabývá životními a pracovními podmínkami v Rakousku a popisuje tři základní postupy pro získání pracovního povolení v Rakousku.

3.2.3 Zpracování dat

Ke zpracování dat byly použity programy Microsoft Excel, Microsoft Word.

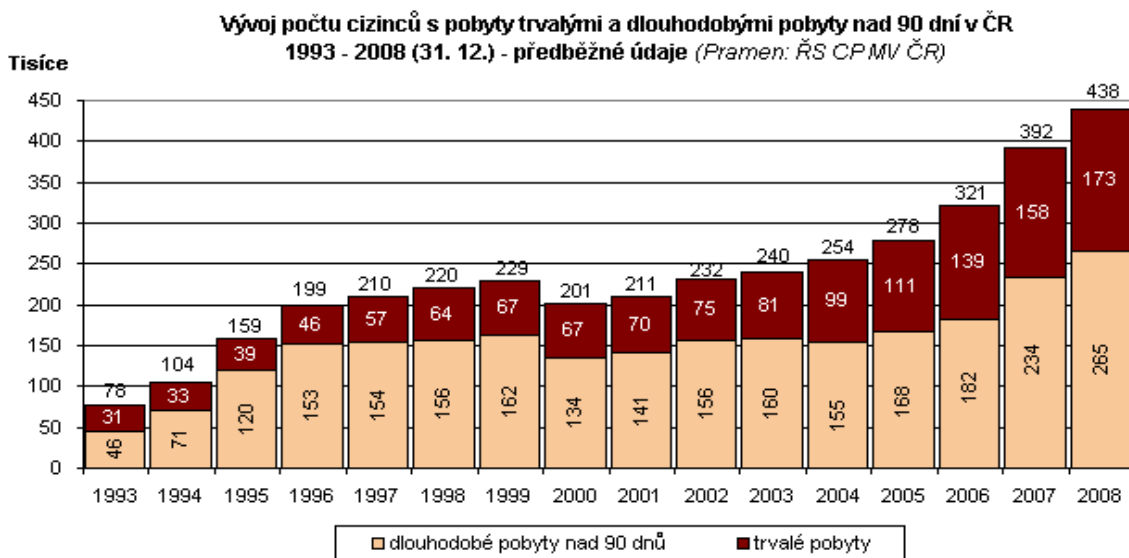
Ve fázi zpracování dat dochází k utřídění konkrétních informací a dat získaných z ČSU, EUROSTATU a sítě EURES. Tyto informace se dále podrobují analýze a vhodně interpretují.

4. VÝSLEDKY PRÁCE

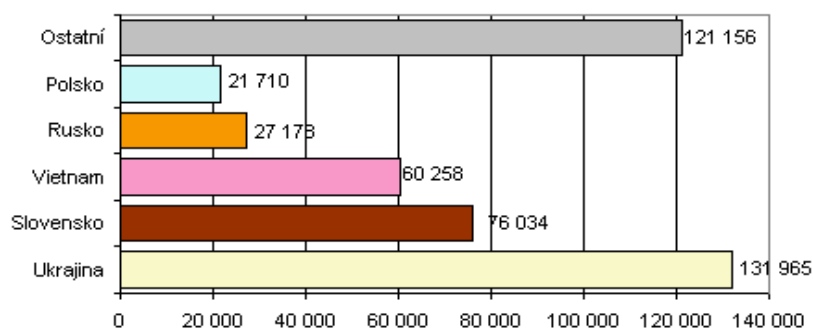
4.1 Počet cizinců v ČR

K 31. 12. 2008 Ředitelství služby cizinecké policie MV ČR v České republice evidovalo 438 301 cizinců, z toho 172 927 cizinců s trvalým pobytem, 265 374 cizinců s některým z typů dlouhodobých pobytů nad 90 dnů (tj. přechodné pobyty občanů EU a jejich rodinných příslušníků, dále víza nad 90 dnů a povolení k dlouhodobému pobytu občanů zemí mimo EU).

K 31. 12. 2008 byli v ČR nejčastěji zastoupeni občané Ukrajiny (131 965 osob, 30 %) a Slovenska (76 034 osob, 17 %). Dále následovala státní občanství: Vietnam (60 258 osob, 14 %), Rusko (27 178 osob, 6 %) a Polsko (21 710 osob, 5 %).

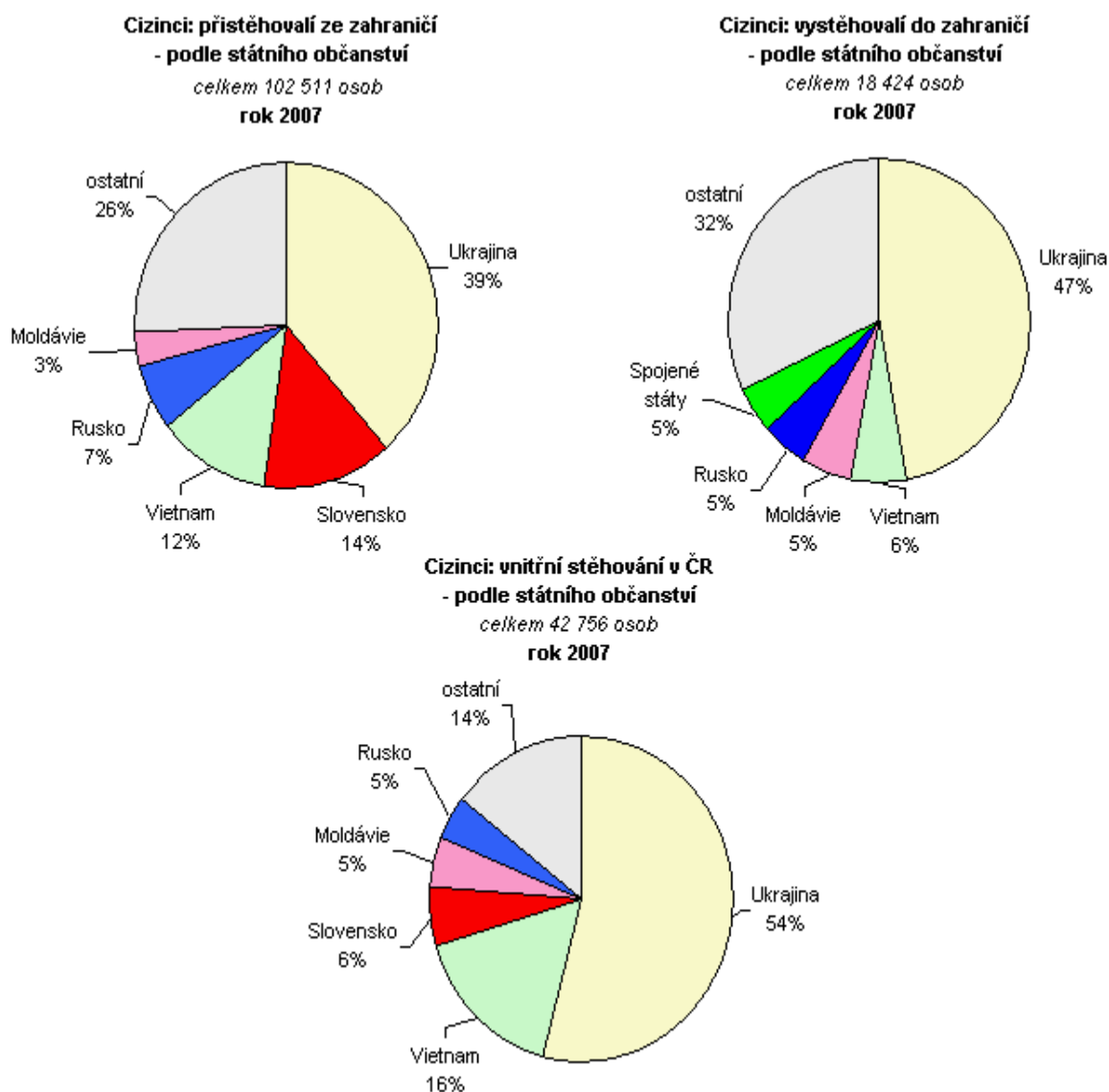
5 nejčtenějších státních občanství cizinců v ČR - k 31. 12. 2008 předběžné údaje (Pramen: ŘS CPMV ČR)

zdroj:www.czso.cz

4.2 Zahraniční a vnitřní migrace

V roce 2007 se do České republiky ze zahraničí přistěhovalo 102 511 cizinců a naopak, z ČR se do zahraničí vystěhovalo 18 424 cizích státních příslušníků. Migrační saldo (rozdíl mezi počtem přistěhovalých a vystěhovalých osob) bylo 84 087 osob. Celkový obrat migrace (přistěhovalí a vystěhovalí cizinci) činil 120 935 osob. V rámci vnitřní migrace se v ČR přestěhovalo 42 756 cizinců.

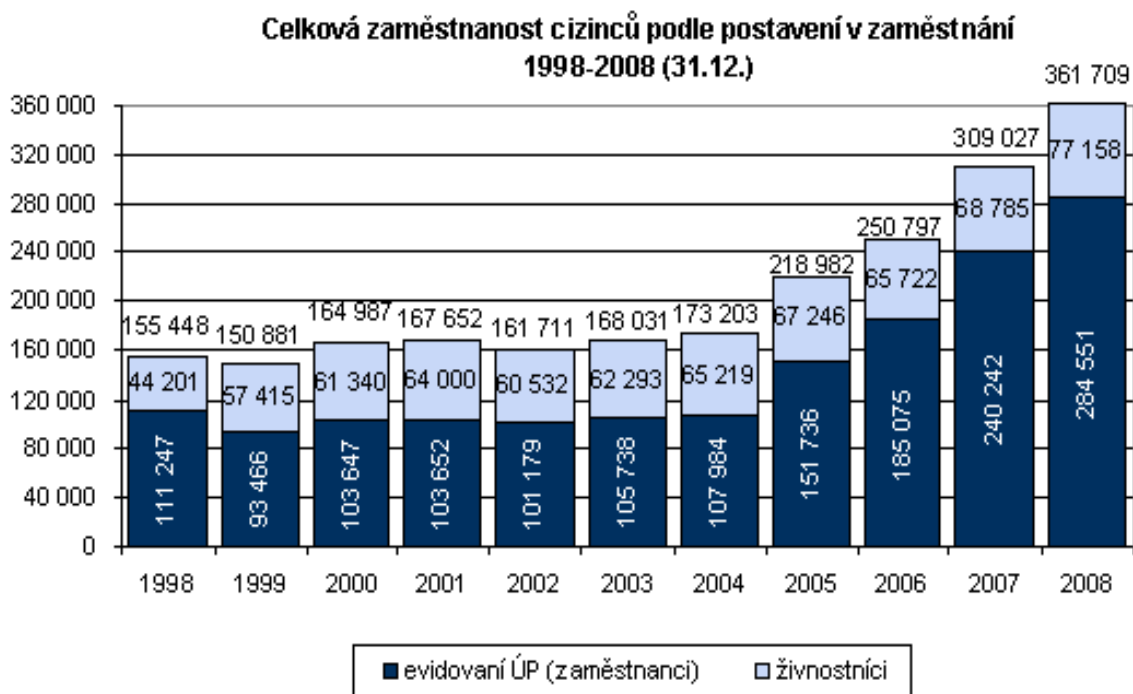

Zdroj: www.czso.cz

4.3 Zaměstnanost cizinců

Celková zaměstnanost cizinců k 31. 12. 2008 činila 361 709 osob. 284 551 (79 %) těchto cizinců bylo evidováno úřady práce. Mezi tyto cizince jsou řazeni cizinci v postavení zaměstnanců a nově podle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti rovněž cizinci, kteří pracovali jako společníci obchodních společností, členové družstev či jako členové statutárních orgánů obchodních společností a družstev, a přitom se kromě účasti na řízení společnosti věnovali plnění tzv. běžných úkolů. Zbýlých 77 158 cizinců (tj. 21 % všech zaměstnaných cizinců) mělo platné živnostenské oprávnění.

Cizinci evidovaní úřady práce (zaměstnanci): k 28. 02. 2009 MPSV ČR - Správa služeb zaměstnanosti, resp. úřady práce evidovaly v ČR 265 016 cizinců, z toho 35 % představovali občané Slovenska (93 589 osob), dále 30 % tvořili občané Ukrajiny (78 699 osob) a 7 % občané Polska (19 051 osob).

Zdroj: www.czso.cz

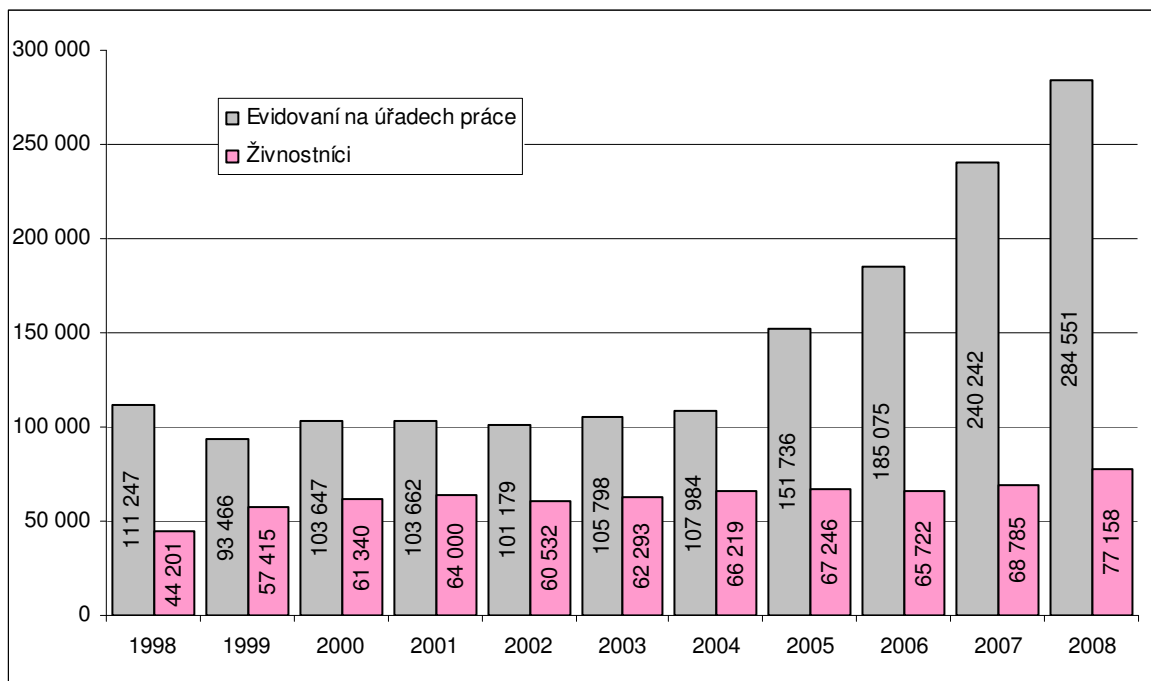
4.4 Počet cizinců zaměstnaných na území ČR dle jednotlivých zemí

Státní občanství	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
<i>Celkem</i>	164 987	167 652	161 711	168 031	173 203	218 982	250 797	309 027	361 709
Celkem EU / EHP / ESVO	86 240	85 423	79 635	82 508	85 994	107 313	129 794	159 580	157 041
% EU / EHP / ESVO	52,3	51,0	49,2	49,1	49,6	49,0	51,8	51,6	43,4
Belgie	159	152	154	151	139	169	207	265	345
Bulharsko	2 697	2 986	2 989	2 884	2 764	2 823	2 859	6 319	6 066
Dánsko	84	89	91	80	66	97	131	149	164
Estonsko	14	13	19	18	11	16	26	31	46
Finsko	84	68	71	51	51	65	88	108	126
Francie	731	745	839	870	669	849	1 243	1 446	1 727
Irsko	85	77	103	108	98	147	193	212	231
Island	2	1	0	0	0	2	4	9	10
Itálie	506	533	557	630	553	674	825	1 011	1 217
Kypr	12	14	17	17	18	20	24	30	27
Lichtenštejsko	2	3	2	3	1	2	1	1	2
Litva	78	63	61	58	180	419	457	513	575
Lotyšsko	32	29	36	35	25	45	64	83	96
Lucembursko	5	5	7	9	7	10	12	10	11
Maďarsko	161	172	198	179	240	274	353	559	630
Malta	9	9	10	9	6	11	16	19	21
Německo	2 289	2 158	2 255	2 417	2 406	2 907	3 583	4 108	4 135
Nizozemsko	432	409	369	352	311	419	532	654	740
Norsko	32	31	28	31	22	34	36	45	59
Polsko	8 712	7 712	8 419	8 529	10 133	13 929	18 387	24 931	22 044
Portugalsko	18	16	50	17	15	33	59	85	145
Rakousko	590	644	682	760	658	756	891	1 032	1 191
Rumunsko	1 090	942	910	877	798	1 146	1 453	4 538	3 876
Řecko	115	130	140	156	167	202	219	236	256
Slovensko	70 237	70 606	63 733	66 176	68 575	84 016	99 637	109 917	109 478
Slovinsko	54	57	64	68	60	75	94	107	122
Spojené království	1 408	1 343	1 399	1 455	1 263	1 699	2 163	2 446	2 835
Španělsko	118	116	111	105	114	178	249	364	427
Švédsko	166	131	133	128	111	143	174	209	282
Švýcarsko	105	97	87	96	95	122	126	143	157
<i>Ostatní cizinci (mimo EU...)</i>	<i>74 960</i>	<i>78 301</i>	<i>78 177</i>	<i>81 762</i>	<i>83 647</i>	<i>107 700</i>	<i>116 691</i>	<i>149 447</i>	<i>204 668</i>

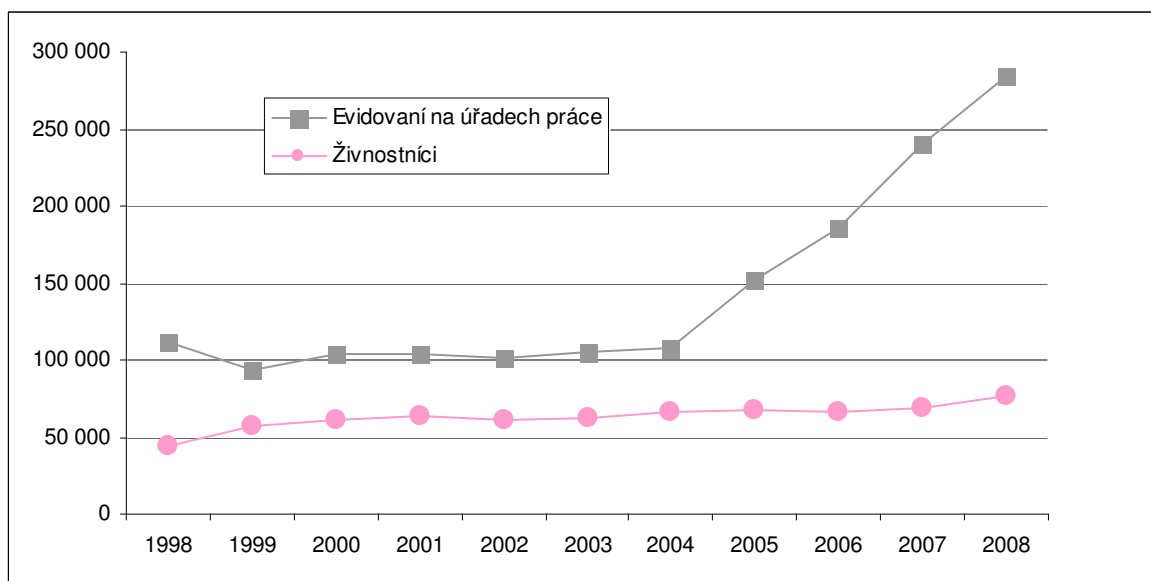
Zdroj: Eurostat

Největší počet občanů z EU zaměstnaných v České republice pochází ze Slovenska – 109 478. Nejmenší počet z Lichtenštejska – 2. Rakouských občanů pracujících na našem území eviduje Česká republika 1 191.

4.5 Vývoj počtu zaměstnaných cizinců v České republice

Zdroj informací: ČSÚ/Vlastní tvorba

Zdroj informací: ČSÚ/Vlastní tvorba

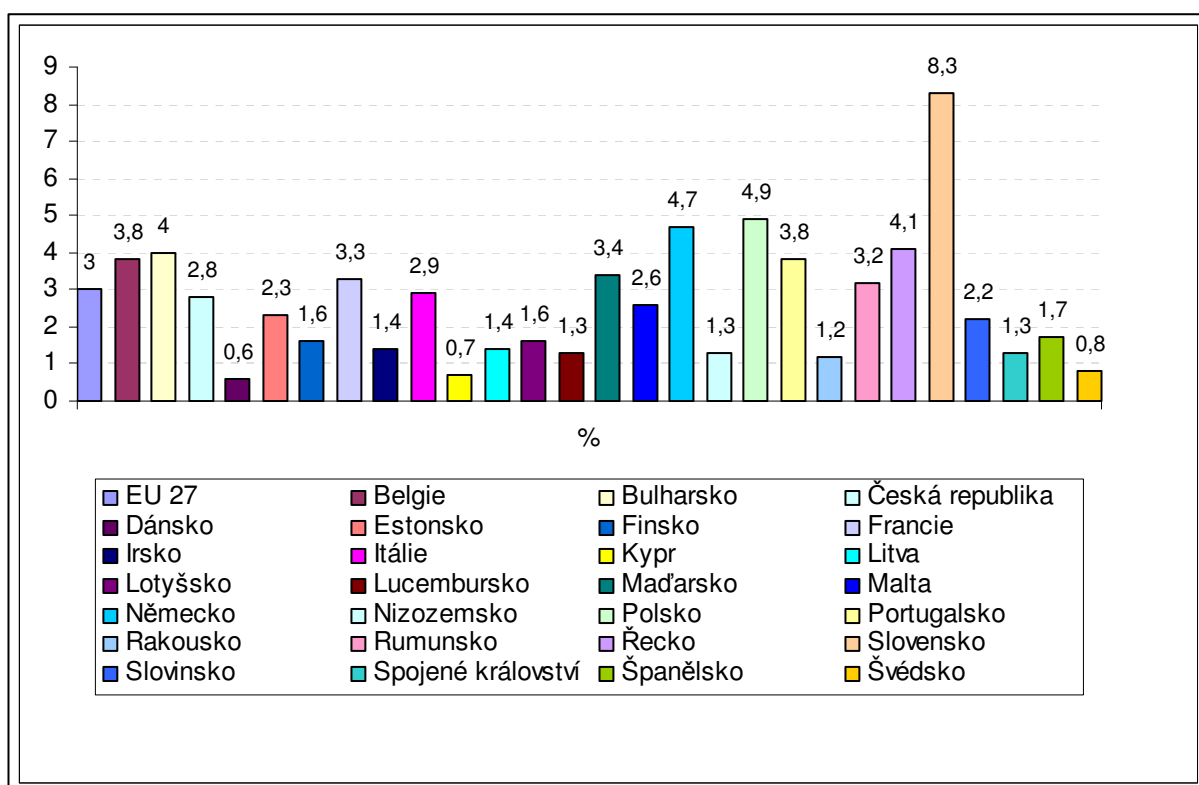
Z údajů vyplývá, že na území České republiky působí více cizinců, kteří jsou v ČR evidováni jako zaměstnanci. Živnostníků z ciziny je méně. V posledních pěti letech cizinců pracujících na území ČR rapidně přibývá. Tato situace se dá spojovat se vstupem ČR do EU, který proběhl v roce 2004.

4.6 Míra dlouhodobé nezaměstnanosti v zemích EU

Země	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
EU 27	4,0	3,9	4,0	4,1	4,2	4,1	3,7	3,0
Belgie	3,7	3,2	3,7	3,7	4,1	4,4	4,2	3,8
Bulharsko	9,4	12,1	12,0	8,9	7,2	6,0	5,0	4,0
Česká republika	4,2	4,2	3,7	3,8	4,2	4,2	3,9	2,8
Dánsko	0,9	0,9	0,9	1,1	1,2	1,1	0,8	0,6
Estonsko	5,9	6,0	5,4	4,6	5,0	4,2	2,8	2,3
Finsko	2,8	2,5	2,3	2,3	2,1	2,2	1,9	1,6
Francie	3,5	2,9	3,0	3,5	3,8	3,8	3,9	3,3
Irsko	1,6	1,3	1,3	1,5	1,6	1,5	1,4	1,4
Itálie	6,3	5,7	5,1	4,9	4,0	3,9	3,4	2,9
Kypr	1,2	0,8	0,8	1,0	1,2	1,2	0,9	0,7
Litva	8,0	9,3	7,2	6,0	5,8	4,3	2,5	1,4
Lotyšsko	7,9	7,2	5,5	4,4	4,6	4,1	2,5	1,6
Lucembursko	0,6	0,6	0,7	0,9	1,1	1,2	1,4	1,3
Maďarsko	3,1	2,6	2,5	2,4	2,7	3,2	3,4	3,4
Malta	4,4	3,7	3,3	3,2	3,4	3,4	2,9	2,6
Německo	3,8	3,8	4,0	4,6	5,5	¹⁾ 5,7	5,5	4,7
Nizozemsko	0,8	0,6	0,7	1,0	1,6	1,9	1,7	1,3
Polsko	7,4	9,2	10,9	11,0	10,3	10,2	7,8	4,9
Portugalsko	1,7	1,5	1,7	2,2	2,9	3,7	3,8	3,8
Rakousko	1,0	0,9	1,1	1,1	1,3	1,3	1,3	1,2
Rumunsko	3,7	3,3	¹⁾ 4,6	4,3	4,8	4,0	4,2	3,2
Řecko	6,1	5,5	5,3	5,3	5,6	5,1	4,8	4,1
Slovensko	10,3	11,3	12,2	11,4	11,8	11,7	10,2	8,3
Slovinsko	4,1	3,7	3,5	3,5	3,2	3,1	2,9	2,2
Spojené království	1,4	1,3	1,1	1,1	1,0	1,0	1,2	1,3
Španělsko	4,6	3,7	3,7	3,7	3,4	2,2	1,8	1,7
Švédsko	1,4	1,0	1,0	1,0	1,2	1,4	1,1	0,8

Zdroj: Eurostat

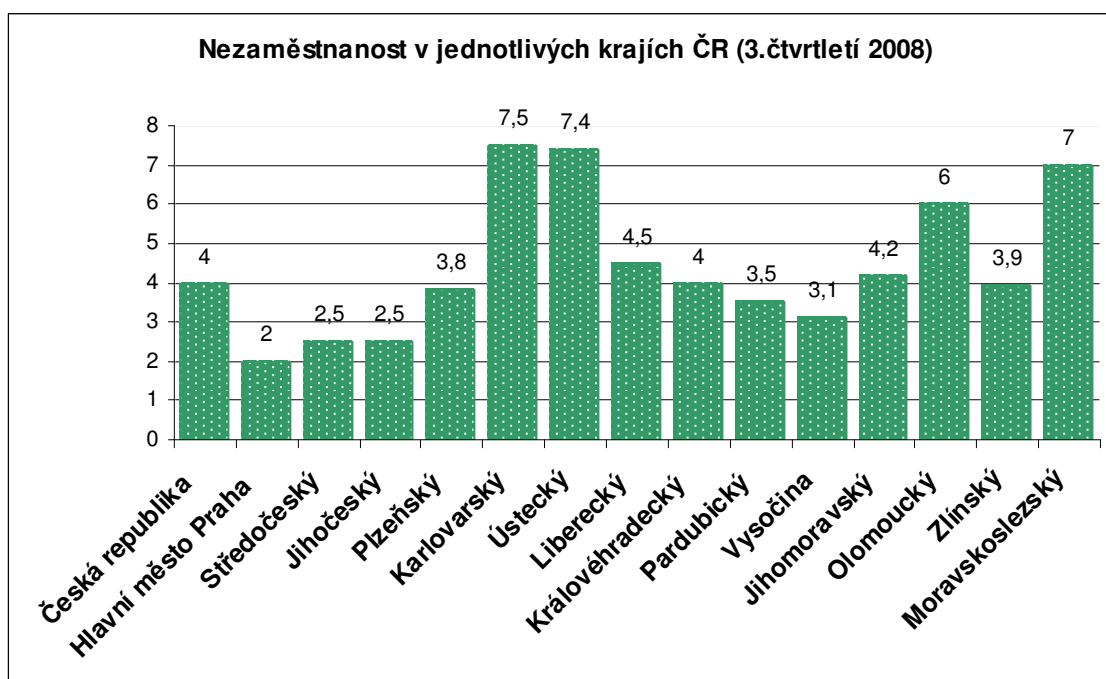
Míra dlouhodobé nezaměstnanosti v zemích EU za rok 2007

Zdroj informací: EUROSTAT/Vlastní tvorba

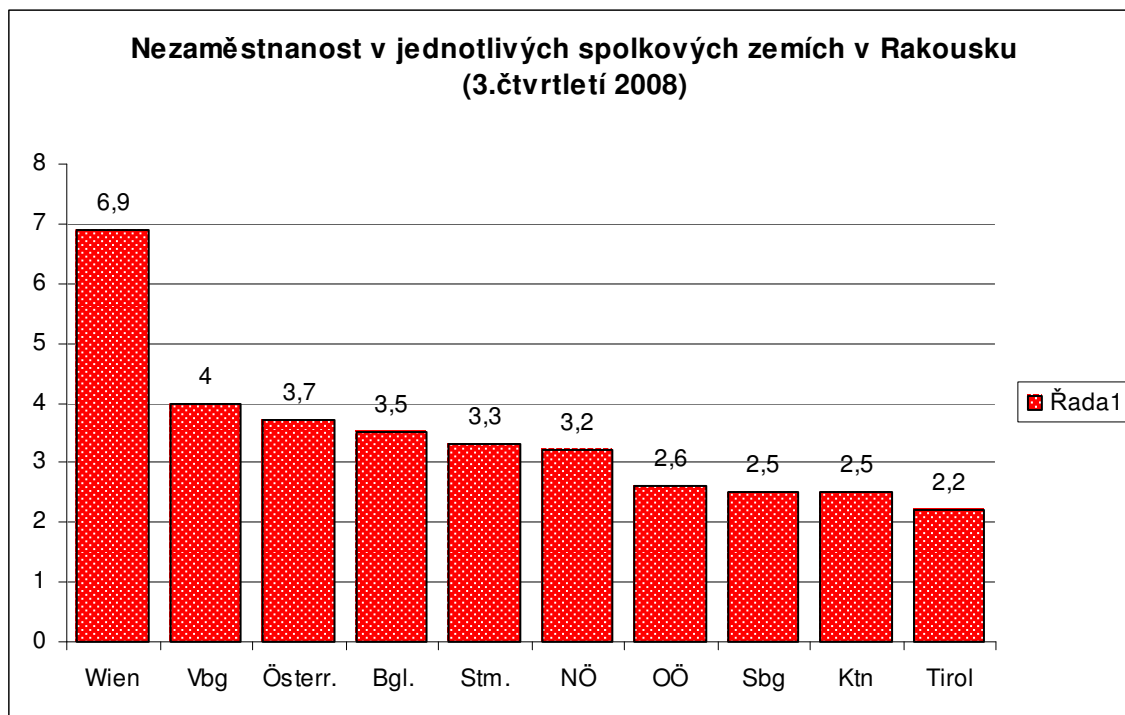
Z údajů vyplývá, že s nejvyšší mírou nezaměstnanosti se v roce 2007 potýkalo Slovensko. Naopak nejnižší míra nezaměstnanosti byla v Lotyšsku.

4.7 Nezaměstnanost v České republice podle krajů

Zdroj informací: ČSÚ/Vlastní tvorba

4.8 Nezaměstnanosti v Rakousku podle spolkových zemí

Zdroj informací: EUROSTAT/Vlastní tvorba

Wien – (Vídeň)
Vrg. - Vorarlberg (Vorarlbersko)
Österr – Österreich (Rakousko)
Bgl. – Burgenland
Stm. – Steiermark (Štýrsko)
NÖ – Niederösterreich (Dolní Rakousko)
OÖ – Oberösterreich (Horní Rakousko)
Sbg. – Salzburg
Ktn. – Kärnten (Korutany)
Tirol (Tyrolsto)

V třetím čtvrtletí roku 2008 byla nejvyšší míra nezaměstnanosti z devíti spolkových zemí Rakouska ve Vídni – 6,9%, z krajů České republiky pak v Karlovarském kraji 7,5%. V Jihočeském kraji byla míra nezaměstnanosti 2,5%, v Horním Rakousku 2,6%. Toto relativně nízké procento míry nezaměstnanosti lze spojovat s možností našich občanů hledat zaměstnání v Rakousku.

4.9 Občané EU pracující v ČR vs. občané ČR pracující v EU

Počet občanů ostatních států Evropské unie pracujících v Česku dvojnásobně přesahuje množství Čechů pracujících v některé z jiných zemí evropské sedmadvacítky.

Zatímco českých občanů v ostatních členských zemích EU pracovalo ke konci roku 2007 přes 71.000, v Česku bylo zaměstnáno přes 150.000 občanů ostatních členských zemí.

V Německu pracuje pouze 13.000 Čechů, v Rakousku jich pracuje 5000.

4.10 Vliv hospodářské krize na propouštění zahraničních pracovníků (situace v okrese České Budějovice)

4.10.1 Cizinci pobývající v okrese České Budějovice

Okres České Budějovice leží v Jihočeském kraji a jeho centrem je město České Budějovice. V okrese s relativně pestrá odvětvová strukturou hospodářství žije více než 180 000 obyvatel. V současnosti je v regionu zaznamenávána nižší míra nezaměstnanosti než v regionech jiných, a to i přesto, že v minulých měsících (leden, únor, březen 2009) zde došlo ke snížení nabídky volných pracovních míst na trhu práce.

V okrese má povolený pobyt celkem 4 944 cizinců, tj. cca 2,7% z celkového počtu jeho obyvatel. Více než polovina z cizinců (2 850) má povolen dlouhodobý pobyt - z toho 822 Ukrajinců, 152 občanů Ruské federace, 115 Vietnamců. Počet cizinců s dlouhodobým pobytem na území okresu je stabilní. V rámci přechodného pobytu v regionu pobývá 654 občanů Slovenska, 379 občanů Rakouska a 221 občanů SRN. Trvalý pobyt má povoleno 2 094 cizinců.

V letech 2004 až 2008 byl v regionu zaznamenán velký nárůst vydaných povolení k zaměstnání, přičemž nejvíce to bylo v roce 2008 (o 100% více než v 2007). V současnosti se cizinci na celkové pracovní síle okresu podílejí 3,3% - ÚP eviduje cca 1 100 platných povolení k zaměstnání cizinců. Přibližně polovina z těchto povolení byla vydána členům družstev (zejména Ukrajincům), 10% z povolení náleží agenturním zaměstnancům. Mezi státními příslušnostmi držitelů povolení k zaměstnání dominují občané Ukrajiny (více než 50%), následováni občany Moldavska a Makedonie. Koncem roku 2008 bylo evidováno nejvíce ukončených povolení k zaměstnání u občanů

Ukrajiny, Moldavska a Vietnamu, na počátku roku 2009 převažovali občané Mongolska a Vietnamu.

Zahraniční pracovníci se na trhu práce uplatňují nejvíce v oborech a profesích, o které není z řad domácích obyvatel zájem – ať z důvodu jejich nedostatečného vzdělání nebo obecně nezájmu o danou profesi/obor. V roce 2008 byl nejvyšší počet povolení k zaměstnání vydán pro kvalifikované a nekvalifikované profese v odvětví strojírenství (dělník, svářeč), stavebnictví (zedník, pomocný dělník), zemědělství a lesnictví (dělník) a v potravinářství (dělník). Důležitými zaměstnavateli v regionu jsou SCB Foundry a.s. (slévárny – cca 320 zaměstnaných cizinců), Robert Bosch s.r.o. (strojírenství – cca 80 zaměstnaných cizinců), UNTERER s.r.o. (spediční firma – cca 100 zaměstnaných cizinců) a Koh-i-noor Hardtmuth s.r.o.

4.10.2 Bezpečnostní situace v regionu

Policie zatím nezaznamenala v souvislosti s ekonomickou krizí nárůst trestné činnosti ani přestupků páchaných cizinci v regionu; trestná činnost cizinců není vysoká - v průběhu období leden – březen 2009 bylo cizinci spácháno 21 trestných činů (z toho cizinci ze třetích zemí 12); jednalo se o trestné činy v dopravě (hlavně Slováci) a majetkové trestné činy. Pro srovnání, ve stejném období roku 2008 bylo cizinci spácháno celkem 40 trestných činů (z toho cizinci ze třetích zemí 22). Za celý rok 2008 spáchali cizinci celkem 108 trestných činů (z toho občané EU 70). Od počátku roku 2009 je evidováno 29 přestupků cizinců (z toho občané EU 18) souvisejících zejména s drobnými krádežemi v supermarketech (oproti shodnému období roku 2008 se jedná o pokles o 9 přestupků). Převážnou většinu těchto přestupků spáchali občané Slovenské republiky (skupiny Romů, které se pohybují po celém území ČR a páchají tento druh přestupků), ale např. také Polska a Litvy.

V souvislosti s reorganizací SCP resp. přeskupením policistů ve prospěch kontrolní činnosti ve vnitrozemí, došlo v roce 2008 k významnému nárůstu zaznamenané trestné činnosti a přestupků (přes 3 000) dle cizineckého zákona, v současné době je stav setrvalý. Bylo konstatováno, že správní vyhoštění vydaná policií občanům EU se mnohdy mívá účinkem, cizinci často nedbají výjezdního příkazu, nadále setrvávají na území nebo krátkodobě vycestují a znovu se vrací.

V posledních měsících nedošlo ani ke zvýšení počtu případů zaznamenané nelegální migrace.

4.10.3 Aktuální situace v oblasti propouštění zahraničních pracovníků v regionu

Situace v oblasti propouštění zahraničních pracovníků je v regionu poměrně stabilní.

V okresu je nižší míra nezaměstnanosti než v okresech jiných – v rámci pobytových kontrol SCP bylo zjištěno, že dochází k „přelévání“ zahraničních pracovníků (členů družstev, zaměstnanců agentur práce) z jiných regionů, zejména z Hradce Králové, Chrudimi nebo Mladé Boleslavi, do okresu České Budějovice (poukázáno bylo zejména na pracovníky z Mongolska). Jedním z faktorů, který zřejmě ovlivňuje tuto skutečnost, je právě nízká míra nezaměstnanosti v okrese. Velkým problémem, který přímo nesouvisí s hospodářskou krizí, je v tomto ohledu také působení družstev. Tyto subjekty do jisté míry suplují funkce agentur práce a vystupují na trhu práce v roli netransparentních „dodavatelů“ pracovní síly. S tím souvisí také problematika místa výkonu práce (cizinec má vydané povolení k zaměstnání ÚP v konkrétním okrese, ale ve skutečnosti působí v jiném regionu).

ÚP i v současné době vydává nová povolení k zaměstnání; při posuzování žádostí důsledně přihlíží k profesi a kvalifikaci cizince – nová povolení jsou vydávána na kratší dobu maximálně 6 měsíců, v případě vysokoškolsky vzdělaných cizinců (kteří se ucházejí o zaměstnání odpovídající jejich vzdělání a kvalifikaci) na dobu delší (12 měsíců). Stávající povolení k zaměstnání jsou ÚP nadále prodlužována.

4.10.4 Nárůst zátěže pro sociální systém a negativní dopady na systém zdravotního pojištění

Vývoj počtu žádostí cizinců o dávky státní sociální pomoci zůstává stabilní – mezi žádostmi převažují přídavky na děti a rodičovský příspěvek.

Nárok na podporu v nezaměstnanosti mělo ke konci měsíce února 2009 celkem 58 osob ze zemí EU/EHP a 57 osob z třetích zemí.

4.10.5 Spolupráce orgánů státní správy, kontrolní činnost

V souvislosti s možností důsledné pobytové kontroly cizinců by SCP uvítala rozšířit své oprávnění ke vstupu do objektů nad rámec cizineckého zákona. Dále by přivítala rozšířit povinnosti ubytovatele dle cizineckého zákona o povinnost hlásit

ukončení ubytování cizince. V souvislosti s ubytováním cizinců, považuje SCP za nedostatečnou také definici ubytovatele podle cizineckého zákona; v mnohých případech je zneužíváno např. skutečnosti, že pro účely cizineckého zákona je ubytovatelem pouze ten, kdo poskytuje ubytování za úhradu. Současně SCP vznesla i další náměty na úpravu cizineckého zákona např. legislativně zamezit účelovému předkládání finančních prostředků k pobytu na území nebo v případě dlouhodobých pobytových oprávnění vždy vyžadovat zdravotní pojištění podle zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění.

4.10.6 Prognózy vývoje v oblasti propouštění zahraničních pracovníků v regionu

ÚP odhaduje, že počet cizinců pracujících v regionu bude v průběhu letošního roku spíše stagnovat.

4.10.7 Zájem cizinců o možnosti návratu do vlasti

O projekt dobrovolných návratů dosud projevilo v rámci okresu České Budějovice zájem 22 cizinců - převážně se jednalo o občany Mongolska, ale také Ukrajince, Moldavany a Gruzínce. V rámci Jihočeského kraje se jednalo o 27 cizinců.

Bylo poukázáno na nedostatečnou kapacitu střediska pro uprchlíky ve Velkých Přílepech – cizinci, kteří se do projektu zaregistrovali a nebyli do tohoto střediska vzhledem k jeho kapacitě přijati, byli nuceni vyhledat pomoc u Diecézní charity v Českých Budějovicích. Obtížné je také ověřování skutečnosti, zda cizinec registrovaný do projektu skutečně nedisponuje dostatečnými finančními prostředky pro cestu do domovské země.

Na základě zkušeností z posledních měsíců (leden, únor, březen 2009) doporučil ÚP zvážit, zda by nebylo vhodné uvažovat o zavedení povinnosti skládat finanční jistinu (podílet na ní by se mohli jak cizinci, tak zaměstnavatelé resp. agentury), která by cizinci v případě ztráty zaměstnání umožnila návrat do země původu.

5. ZÁVĚR

Cílem této práce byla analýza trhu práce v Evropské unii, podrobněji zaměřená na příhraniční region Česká republika – Rakousko.

Ze statistik vyplývá, že největší množství cizinců žijících a pracujících v České republice pochází z Ukrajiny. Dle časových řad se celková zaměstnanost cizinců na území České republiky neustále zvyšuje. Pokud se jedná o občany členských zemí Evropské unie pracujících v České republice, největší počet z nich jednoznačně pochází ze Slovenska. Počet cizinců z Evropské unie, kteří pracují v České republice je jedenkrát vyšší než počet Čechů, kteří jsou zaměstnaní v Evropské unii. Tato situace je dána tím, že naše země neuplatňuje přechodná opatření vůči ostatním členským státům, jako je tomu u Rakouska a Německa, jejichž pracovní trh není pro občany nových členských zemí dosud plně otevřen.

Míra nezaměstnanosti byla na konci roku 2008 v České republice 5,9% a v Rakousku 3,8%. Z údajů o dlouhodobé nezaměstnanosti (lidé, kteří jsou bez práce déle než 6 měsíců) vyplývá, že nezaměstnanost byla v posledních letech nejvyšší na Slovensku 10%, v České republice byla dlouhodobá nezaměstnanost za poslední roky 3,8% a v Rakousku 1,5%. Míru nezaměstnanosti bude v příštím období ve všech členských zemích unie ovlivňovat současná hospodářská krize. Pokud jde o okres České Budějovice, dosud v souvislosti s hospodářskou krizí nenastala situace, že by se cizinci, kteří zde pracují masově vraceli do vlasti. Tento stav lze připisovat tomu, že okres České Budějovice je zaměřen spíše na služby a zemědělství, a proto zde míra nezaměstnanosti neroste tak rychlým tempem, jako je tomu v jiných okresech zaměřených na průmyslovou výrobu.

Vstup České republiky do Evropské unie znamenal bezesporu krok vpřed v podobě otevření nových možností uplatnit se na trhu práce v jiném členském státě. Tato situace ovšem nijak výrazně neovlivnila situaci na trhu práce v České republice. Členství České Republiky v EU a otevření většiny pracovních trhů v EU neznamenal náhlý odliv pracovních sil do zahraničí. Vzhledem k tomu, že v ČR stoupá průměrná mzda a tím se zvyšuje životní úroveň, nemají Češi potřebu cestovat za prací do zahraničí, protože rozdíly ve výdělcích už nejsou tak markantní. Není pravděpodobné, že by po otevření Rakouského a Německého pracovního trhu došlo k výrazným změnám a migraci Čechů do těchto zemí.

6. PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY

1. Barták, K., Bethlenfalvy, D. *Mýty a realita Evropské unie*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2000, ISBN: 80-85864-86-X
2. Čejka, M., Mořkovská, L. *Česká republika a Evropská unie*, Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002, ISBN:80-210-3042-9
3. Dušek, J. *Základy ekonomie*, České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007, ISBN: 978-80-86708-58-4
4. Greger, P. *Průvodce občana Evropskou unií*, Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 1999, ISBN: 80-85864-76-2
5. Maňák, M. *100 otázek a odpovědí o Evropské unii*, Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2000, ISBN: 80-85864-77-0
6. Potluka, O. a kol. *Průvodce strukturálními fondy Evropské unie*, Praha: Institut pro strukturální politiku, o.p.s., 2003, ISBN: 80-86684-02-4
7. Greger, P., Had, M., Masopust, Z. *Malá encyklopedie evropské unie*, Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 1997, ISBN: 80-85864-34-7
8. *Vaše práva při pohybu v rámci Evropské unie*, Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2002, ISBN: 80-86552-02-X
9. Oficiální stránky České republiky – <http://www.czech.cz>
10. Encyklopedie on-line – <http://encyklopedie.seznam.cz>
11. Stránky Českého statistického úřadu – www.czso.cz
12. Věcné informace o Evropě – <http://www.euroskop>.
13. Internetové stránky ministerstva práce a sociálních věcí – www.portal.mpsv.cz/eures
14. Evropské statistiky – EUROSTAT – www.ec.europa.eu/eurostat

7. SEZNAM ZKRATEK

AMS – Arbeitsmarktservice – Servis trhu práce (Rakousko)

ČSÚ – Český statistický úřad

ES – Evropské společenství

ESF – Evropský Sociální Fond

EU – Evropská unie

EURATOM – Evropské společenství pro atomovou energii

EURES – EUROpean Employment Services – Evropské služby zaměstnanosti

Europol – Evropský policejní úřad

EUROSTAT - The Statistical Office of the European Communities - statistický úřad

Evropské komise

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

MVČR – Ministerstvo vnitra České republiky

NATO – Severoatlantická aliance

NGO – nevládní organizace

OECD – Organization for Economic Cooperation and Development – Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj

SCP – Státní cizinecká policie

ÚP – úřad práce

WTO – World Trade Organization – Světová obchodní organizace

8. ABSTRAKT

Housková, P. *Vliv přechodných opatření na trhu práce a služby EURES v EU/EHP, na volný pohyb pracovních sil, se zaměřením na příhraniční region ČR – Rakousko: bakalářská práce.*

České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s, 2009. 64 s.
Vedoucí bakalářské práce Ing. Libor Šimánek, Ing. Ladislav Skořepa Ph.D.

Klíčové pojmy: Evropská unie, trh práce, nezaměstnanost, volný pohyb osob, Česká republika, Rakousko

Práce se zabývá situací na trhu práce v České republice a situací na pracovním trhu v Evropské unii, který se občanům České republiky otevřel 1. května 2004. Občané České republiky mají tedy od 1. května 2004 právo svobodně pracovat v kterékoli jiné členské zemi Evropské unie. Celkové informovanosti obyvatel o možnosti pracovat v Evropské unii napomáhá síť EURES (European Employment Services/Evropské služby zaměstnanosti), která mimo jiné pomáhá občanů při hledání práce v zahraničí a při uplatňování práv týkajících se pracovního poměru. Práce se soustředí především na pracovní trh a pracovní podmínky v České republice a Rakousku a na jeho porovnání. Také poukazuje na tři základní možnosti, jak získat pracovní povolení v Rakousku. Dále se práce z velké části zabývá nezaměstnaností EU, České republiky a Rakouska. V souvislosti s nastalou hospodářskou krizí práce řeší, jaký vliv bude mít tato situace na propouštění zahraničních pracovníků.

Praktická část obsahuje konkrétní údaje, tabulky a grafy o počtu cizinců pracujících v České republice, o zaměstnanosti cizinců, či o srovnání nezaměstnanosti v České republice a Rakousku.

9. ABSTRACT

Housková, P. *The influence of the temporary arrangements on the job market situation and of the EURES service in EU/EEA on the free labour movement with the focus on the frontier region Czech Republic – Austria. bachelor work.* České Budějovice: The College of European and Regional Studies, o.p.s., 2009. 64 pages. The bachelor work supervisor: Ing. Libor Šimánek, Ing. Ladislav Skořepa Ph.D.

Key words: European Union, Job market, Unemployment, Free Movement of People, Czech Republic, Austria

The thesis is concerning the situation on the job market in Czech Republic and the situation on European Union's job market that was accessed to Czech Republic's people on 1st of May 2004. The people of Czech Republic have been allowed to work freely in any of European Union's member state since 1st of May 2004. The system EURES (European Employment Services) is helping to inform all people about possibilities to work in European Union. This system also helps people to find jobs abroad and to ensure related labour law. The thesis is focused mostly on the job market and working conditions in Czech Republic and in Austria to be also compared. There are highlighted three basic ways how to apply for working permission in Austria. There is included the information of the unemployment situation in EU, Czech Republic and in Austria to a great extent. Thesis also discusses the consequences of the current world's crises on laying off foreign workers.

Practical application part of the thesis includes specific data, tables and charts covering figures of foreign workers in Czech Republic, data related to foreign worker's employment situation and also the data related to the unemployment numbers in Czech Republic and in Austria.

10. PŘÍLOHY

1. Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Rakouské republiky o zaměstnávání občanů v příhraničních oblastech
2. Dohoda mezi vládou Rakouské republiky o výměně zaměstnanců za účelem rozšíření jejich odborných a jazykových znalostí